

De kracht van de Zaan

Een realistische koers voor een sterk Zaanstad

Inhoudsopgave

Verstedelijking (Wonen, Openbare ruimte en Mobiliteit)	7
Gebiedsontwikkeling	7
Openbare ruimte	8
Mobiliteit	9
Parkeren	10
Erfpacht	11
Economie, Kunst en Cultuur	12
Arbeidsmarkt en onderwijs	12
Samen met bedrijfsleven	12
Kunst en cultuur	14
Zaanse Schans	15
Veiligheid	17
Samenwerken	17
Jeugd en veiligheid	18
Duidelijke regelgeving en effectieve handhaving	18
Duurzaamheid (Energie, Groen en Circulair)	19
Klimaatadaptatie en een groene leefomgeving	19
Stikstof en duurzame ontwikkeling	20
Energie- en warmtetransitie	20
Polderlandschap	21
Gezondheid en Kansengelijkheid	22
Kracht van de samenleving	22
Gezondheid (Jeugd, Wmo en Sport)	23
Kansengelijkheid (Onderwijs, Werk en Participatie)	24
Samen werken aan Zaanstad (Bestuur, Organisatie en Dienstverlening)	26
Samenspel	26
Zaanstad in de regio	27
Dienstverlening	27
Inwonersbetrokkenheid	28
Financiën	31
Extra uitgaven in het coalitieakkoord	35
Bijstellingen in de begroting	37
Begrotingsregels en afspraken	41
Het college van Burgemeester en Wethouders 2026 - 2030	43

Voorwoord

Zaanstad is een gemeente van doeners. Van inwoners, ondernemers, verenigingen en vrijwilligers die iedere dag bijdragen aan hun buurt, dorp of stad. Deze Zaanse kracht vormt de basis van dit coalitieakkoord.

Met dit akkoord kiezen wij bewust voor een koers waarin leefbaarheid nadrukkelijk centraal staat. Een koers waarin wij samen met onze Zaanse samenleving werken aan oplossingen die aansluiten bij de praktijk van alledag. We erkennen en waarderen de verschillen binnen onze gemeente. Wat nodig is in Assendelft kan anders zijn dan in Zaandam, Krommenie, Westzaan of Wormerveer. Daarom kiezen we voor meer maatwerk, gebiedsgericht werken en een sterkere verbinding met inwoners. Alle dorpen en wijken tellen mee.

We investeren in een prettige en duurzame leefomgeving. In meer groen en bomen, een schone, hele en veilige openbare ruimte en een bereikbare gemeente. We pakken parkeerproblemen aan met realistische parkeernormen. Bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid moeten beter met elkaar in balans komen.

Veiligheid blijft een kerntaak van de gemeente. Daarom zetten we de aanpak van ondermijnende criminaliteit voort, breiden we de aanpak van wijkgerichte overlast uit, en bieden we jeugd perspectief om afglijden te voorkomen. Ook investeren we in handhaving en cameratoezicht voor het uitgaansgebied.

Daarnaast versterken we de gebiedsteams in onze dorpen en stad en ondersteunen we waar mogelijk initiatieven zoals informele dorps- en wijkraden. We maken een dorpensvisie en stellen dorps en wijkwet-houders aan. De kennis, ervaring en betrokkenheid van inwoners en ondernemers zijn onmisbaar voor een sterke gemeente.

We blijven inwoners die het moeilijk hebben helpen. Maar we kijken kritisch naar de effectiviteit van hulp en ondersteuning. Wat we doen, doen we goed.

Tegelijkertijd zijn we eerlijk over de realiteit. Gemeenten krijgen steeds meer taken, terwijl de financiële middelen die we daarvoor ontvangen achterblijven. Dat betekent dat niet alles kan. Ook niet in Zaanstad. We zullen keuzes moeten maken, prioriteiten stellen en zorgvuldig met gemeenschapsgeld blijven omgaan.

We richten ons op wat voor inwoners het meeste verschil maakt: leefbare buurten, veilige straten, goede voorzieningen, zorg die doet wat nodig is, bereikbaarheid en een betrouwbare overheid. We bouwen voort op wat goed gaat, verbeteren wat beter kan en stoppen met wat niet werkt.

Deze keuze maken we ook in de ontwikkeling van onze gemeente, waarbij deze in dienst staat van de kwaliteit en kracht van onze Zaanse samenleving.

Dit coalitieakkoord is een uitvoerbaar en realistisch plan voor de komende jaren. Een plan dat uitgaat van de kracht van onze inwoners, ondernemers, dorpen en wijken. Een plan voor een sterk Zaanstad, waar iedereen meedoet.

Dat is de kracht van de Zaan.

Namens de fracties van LZ, POV, VVD, D66, DENK en CDA,

Peter Klos
Jaap Keijser
Fidel Lopes
Merel Kingma
Yusuf Koca
Nick Hendriks

Verstedelijking (Wonen, Openbare ruimte en Mobiliteit)

Zaanstad blijft zich ontwikkelen. We hebben ambities voor woningbouw, leefbaarheid en economische groei. Tegelijk vraagt dit om zorgvuldige afwegingen en realisme. Daarom kiezen we voor een beheerste koers: we bouwen voort op wat goed gaat, stellen duidelijke prioriteiten en maken bewuste afwegingen. Niet alles kan tegelijk. We zetten in op een kwalitatieve ontwikkeling, leefbare gemeente en uitvoerbaarheid van maatregelen om tot een meer evenwichtige groei van de stad en de dorpen te komen. We willen de Omgevingsvisie hierop aanpassen.

Gebiedsontwikkeling

Bij gebiedsontwikkeling kijken we integraal en ver vooruit. Daarbij streven we naar balans tussen alle aspecten die van invloed zijn op de leefbaarheid; van openbaar groen tot maatschappelijke voorzieningen, en van parkeren tot ruimte voor bedrijven. Kwaliteit staat voorop. Daarbij verliezen we de aantallen woningen, die we voor Zaanse dorpen willen bouwen, niet uit het oog. Dat betekent dat wij zelf de regie voeren op onze woningbouwopgave, met oog voor wat er in de praktijk ook echt mogelijk is. De woningbouw-aantallen die we daarbij met rijk en provincie hebben afgesproken in de huidige woondeal, zijn een richtlijn maar mogen niet leidend zijn. Bij actualisatie van de woondeal en de inzet van Rijksmiddelen stellen we haalbaarheid en leefbaarheid als uitgangspunten

We werken aan een gevarieerd aanbod van woningen, met extra aandacht voor onder meer jongeren, doorstromers en ouderen. Deze coalitie wil vooral meer woningen in het middensegment laten bouwen.

Gelet op het ruime aandeel sociale huurwoningen in Zaanstad sturen wij bij nieuwbouw aan op 20 procent tot 30 procent sociale huur, afhankelijk van locatie, doelgroep, financiële haalbaarheid en de totale gebiedsontwikkeling. Zo realiseren we een gevarieerd woningaanbod met meer ruimte voor middeldure huur- en betaalbare koopwoningen. Deze aanpak is in lijn met de Wet Versterking regie op de volkshuisvesting, de wet Betaalbare huur en de regionale woonafspraken.

We onderzoeken de mogelijkheden van een sociaal vereveningsfonds; een fonds waaraan projectontwikkelaars die niet aan de (betaalbaarheids)eisen van de gemeente voldoen (bijv. te weinig sociale huur) verplicht een bijdrage betalen. Om de wijken en dorpen in evenwicht te kunnen ontwikkelen kijken we zowel naar binnenstedelijk als buitenstedelijk bouwen, zonder de waarde van het landschap uit het oog te verliezen. Daarnaast herijken we de strategienota Bedrijventerreinen.

We willen dat gebiedsontwikkelingen (financieel) mogelijk blijven. Daarom onderzoeken we de mogelijkheden om regelgeving en processen eenvoudiger en korter te maken. Het Transformatiefonds is een financieel fonds dat de bouw van extra woningen stimuleert. Het helpt woningbouwprojecten financieel haalbaar te maken. We onderzoeken hoe het transformatiefonds bij woningbouw een bijdrage kan leveren aan het oplossen van het parkeervraagstuk. Dankzij de woningbouwsubsidies van het rijk hebben we minder middelen nodig uit het transformatiefonds. Ook doordat we voorrang geven aan nieuwe woningen in het middensegment, hebben we minder middelen nodig uit het fonds. Binnen gebiedsontwikkeling worden de kosten voor gemeentelijke inzet op bijvoorbeeld vergunningen, onderzoek en participatie, in principe gedekt door de ontwikkelaar. We onderzoeken of de gemaakte kosten ook allemaal in beeld zijn en aan de juiste partij worden toegeschreven.

Openbare ruimte

De coalitie heeft de sterke wens om de kwaliteit van de openbare ruimte te verhogen. In financieel betere tijden is dit een prioriteit. Voor nu zetten we in op handhaving van het huidige onderhoudsniveau. Daarbij hebben we specifiek aandacht voor de kwaliteit van werkzaamheden die door externe partijen in de openbare ruimte worden uitgevoerd, denk bijvoorbeeld aan de aanleg van glasvezel. Ook kijken we nog eens kritisch naar de financiële vergoeding die bedrijven betalen aan de gemeente om deze werkzaamheden te mogen verrichten.

Biodivers maaien

Biodivers maaien is van belang voor biodiversiteit, maar kan en moet goedkoper worden. Biodivers maaien mag niet ten koste gaan van de verkeersveiligheid. We stellen een nieuw plan biodivers maaien op. Daarbij maken we gebruik van de kennis en ervaringscijfers van andere gemeenten, die zijn opgenomen in het recente rapport *Mythe ontkracht: ecologisch maaien is vaak goedkoper* van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN).

Monumenten en welstand

We koesteren de monumenten in onze gemeente als dragers van geschiedenis en identiteit. We zetten het beleid rond Linten, dijken en paden voort. Tegelijkertijd maken we bewuste keuzes in het beschermen van erfgoed. We voegen minder snel nieuwe monumenten toe zodat we de bestaande monumenten de zorg en aandacht kunnen geven om deze duurzaam te behouden.

We streven naar een zorgvuldige balans tussen kwaliteit en uitvoerbaarheid bij welstand. We onderzoeken hoe de beschikbare middelen voor welstand effectiever en efficiënter kunnen worden ingezet. We hebben daarbij aandacht voor duidelijke kaders en een voorspelbare toetsing.

Gemeentelijk vastgoed en onderwijshuisvesting

We investeren in aantrekkelijke schoolgebouwen die uitnodigen tot leren. Omdat we moeten bezuinigen verlagen we de verduurzamingsambitie van schoolgebouwen van ENG naar BENG-norm. Ook zetten we in op een optimale bezetting van de schoolgebouwen. Daarbij speelt de Rijksoverheid een belangrijke rol. Als zij instemmen met de vestiging van een school in Zaanstad, wijzen wij op een betere spreiding van scholen over de gemeente. We streven naar een grondige herijking van het integraal huisvestingsplan (IHP) in 2027. Daarbij kijken we zowel naar de leerlingprognoses, als naar het aantal scholen en de spreiding van het onderwijs over de hele gemeente.

Voor schoolgebouwen onderzoeken we de mogelijkheden om afschrijftermijnen te verlengen. Dat doen we ook voor ander gemeentelijk vastgoed. Hiermee krijgen we meer financiële ruimte en flexibiliteit. Dit mag niet ten koste gaan van het onderhoudsniveau en de functionaliteit van onze gebouwen. We blijven bovendien sturen op doelmatig gebruik en toekomstbestendigheid van het vastgoed.

Mobiliteit

We zetten in op veilige, leefbare en goed bereikbare dorpen en kernen. Conform de uitgangspunten van het Zaans Mobiliteitsplan blijft doorgaand verkeer waar mogelijk via het hoofdwegennet rijden. Zo blijven dorpscentra en woongebieden aantrekkelijk en veilig voor bewoners, ondernemers en bezoekers.

In dorpscentra geldt daarom waar mogelijk een maximumsnelheid van 30 km per uur. Deze maximumsnelheid draagt bij aan (verkeers)veiligheid en leefbaarheid in deze woongebieden. Tegelijkertijd zorgen we voor een goede doorstroming op de regionale hoofdroutes. Daarom willen wij de N203 behouden als gebiedsontsluitingsweg. Tussen de Wandelweg in Wormerveer en de S150 in Zaandam-Zuid krijgt deze een maximumsnelheid van 70 km/u. Daarmee hebben wij niet alleen oog voor de verkeersveiligheid in de dorpskernen maar ook voor een goede bereikbaarheid van de regio. Ook beperken wij zo onnodig sluipverkeer en doorgaand verkeer in woongebieden.

Het Zaans Mobiliteitsplan wordt herijkt op basis van enkele actuele ontwikkelingen. Grote infrastructurele projecten, zoals de verbinding A8-A9, kennen minder voortgang dan eerder voorzien. Daarom kiezen we voor een realistische mobiliteitsaanpak, waarin verschillende vervoerswijzen beter met elkaar in balans zijn en keuzes worden gemaakt die passen bij de huidige omstandigheden.

Om knelpunten in de bereikbaarheid van alle gebieden beter in beeld te brengen werken we het netwerk van vervoersmiddelen (multimodaal netwerkkader), van te voet en per auto tot op de fiets en met het openbaar vervoer, verder uit. We werken daarbij gebiedsgericht aan het oplossen van knelpunten en het verbeteren van verbindingen. Voorbeelden hiervan zijn het uitvoeringsplan mobiliteit Zaanstad Noord, het project Guisweg en een extra ontsluiting van Poelenburg via de Vlinderbrug.

We zullen, vooruitlopend op onze wens de busbrug zo snel als mogelijk voor 24 uur open te stellen, een begin maken met de herinrichting van de rondweg Westerkooog. Daarbij zullen we met het oog op de veiligheid van verkeersdeelnemers in ieder geval beginnen met de aanleg van de geplande verkeersrotonde aan de noordkant van de wijk Westerkooog. Vervolgens richten we de rondweg Westerkooog (Glazenmaker en Wildeman) in naar het reeds door de raad vastgestelde besluit. De rondweg wordt zo een zogenaamde GOW30-weg te maken met een maximumsnelheid van 30 km per uur.

Tegelijkertijd blijven we ons sterk maken voor de verbinding A8-A9. Deze verbinding is van groot belang om doorgaand verkeer in woonkernen te ontmoedigen. Ook vermindert de A8-A9 de verkeersdruk in de gemeente. Met name in Krommenie en Assendelft kan zo ook de leefbaarheid, verkeersveiligheid en luchtkwaliteit beter worden. Tenslotte draagt deze verbinding bij aan een betere bereikbaarheid in heel Noord-Holland en aan de economische ontwikkeling van Zaanstad.

Voor het openbaar vervoer zetten we in op betrouwbare, toegankelijke en toekomstbestendige verbindingen. We blijven ijveren voor goede aansluitingen binnen de regio en richting Amsterdam, zodat inwoners een aantrekkelijk alternatief hebben voor de auto. Wij willen de bestaande buslijnen ook behouden. In de huidige planstudiefase van de 'Hoogwaardig Openbaar Vervoer'-verbinding (HOV) ZaanIJ onderzoeken we de route, inpassing en effecten op de leefomgeving, en wegen we kritisch de kosten en baten.

De fiets speelt een belangrijke rol in ons beleid voor mobiliteit. We investeren in veilige en comfortabele fietsroutes en stimuleren het gebruik van de fiets voor korte en middellange afstanden. In het centrum onderzoeken we de mogelijkheid van een betaalde, bewaakte 24-uurs fietsenstalling.

Tenslotte stellen we de ambities voor zero-emissiezones uit. Dit is in lijn met de door de raad aangenomen motie.

Parkeren

Iedereen wil zijn auto graag zo dicht mogelijk bij huis kunnen parkeren. Iedereen wil ook liefst wonen in een groene straat. Dat is niet altijd eenvoudig in een gemeente waar steeds meer woningen worden gebouwd en het aantal auto's blijft groeien. De auto speelt voor veel inwoners immers een belangrijke rol in het dagelijks leven. Zij gebruiken de auto voor werk, gezin, boodschappen, sociale contacten en recreatie. Juist daarom is het belangrijk om voldoende parkeergelegenheid te realiseren. Daarbij houden we oog voor onze woningbouwambities, het behoud van groen in woonbuurten en de kwaliteit van de leefomgeving. Waar mogelijk combineren we deze opgaven slim, zodat ruimte efficiënt wordt benut en verschillende belangen in balans blijven.

De coalitie wil de parkeerdruk in de gemeente verlichten. Daarbij kiezen we niet voor betaald parkeren als standaardoplossing. Als we meer betaald parkeren invoeren, zoeken inwoners een plek in omliggende wijken. Dit lost het onderliggende probleem niet op. Het is beter om meer parkeerplaatsen toe te voegen, zonder het groen te verliezen. Daarom werken we aan een nieuwe parkeervisie waarin bereikbaarheid, leefbaarheid en een groene openbare ruimte in balans zijn.

Parkeren bij nieuwbouwplannen

Voor nieuw te bouwen wijken hanteren we realistische parkeernormen. Uitgangspunt daarbij zijn de parkeernormen uit de Parkeernota 2016. Deze normen zijn gebaseerd op realistisch autobezit en sluiten beter aan bij de werkelijke parkeerbehoefte van inwoners. Voor nieuwe bouwontwikkelingen gelden deze parkeernormen als vaste normering. Afwijkingen zijn niet mogelijk zodat voor initiatiefnemers, bewoners en de gemeente vooraf helder is met welke parkeereisen zij rekening moeten houden. Omdat de afgelopen jaren veel woningen zijn gebouwd met lagere parkeernormen, vinden wij het logisch om bij nieuwe ontwikkelingen meer rekening te houden met de daadwerkelijke parkeerbehoefte. Zo voorkomen we dat bestaande parkeerproblemen erger worden.

Parkeren bij reeds vastgestelde projecten

Bij woningbouwplannen waarvoor al een anterieure overeenkomst is afgesloten en een lage parkeernorm is gehanteerd, zoeken we naar creatieve mogelijkheden om alsnog extra parkeerruimte toe te voegen. Nieuwe ontwikkelingen moeten niet leiden tot extra parkeerdruk in bestaande wijken, maar juist bijdragen aan een betere balans tussen wonen, groen, bereikbaarheid en leefbaarheid.

Huidige parkeerproblemen aanpakken

We kiezen voor oplossingen die passen bij de wijk en buurt. De situatie in de stadse wijken is anders dan in de dorpen. Soms ligt de oplossing in enkele aanpassingen in de openbare ruimte, soms in het toevoegen van een gedeelde parkeerplaats. Ook een knooppunt of hub van vervoersmodaliteiten (een bus- of treinstation) kan soelaas bieden. Op andere plekken kan parkeren op privéterrein een mogelijkheid zijn. En soms blijkt dat er al voldoende parkeerplaatsen aanwezig zijn. Dit vraagt om een parkeerplan per wijk, waarbij de lokale situatie het uitgangspunt is.

In bestaande wijken kijken we hoe we met de herinrichting van de openbare ruimte parkeermogelijkheden kunnen toevoegen. Daarbij blijft het behoud van groen in de buurt belangrijk. Tegelijkertijd vragen parkeerproblemen om praktische oplossingen. Daarom kijken we hoe de beschikbare ruimte slimmer kan worden benut. Waar mogelijk kiezen we voor oplossingen die zowel parkeren als vergroening ondersteunen. Dat kan bijvoorbeeld door een efficiëntere inrichting van straten, door toepassing van grastegels of waterdoorlatende verharding. Daar waar het past, kijken we ook naar de mogelijkheid van (ondergrondse) parkeervoorzieningen of wijkhubs.

Betaald parkeren en blauwe zones

We voeren alleen betaald parkeren en vergunningparkeren in als uit een goed uitgevoerde draagvlakenquête blijkt dat een meerderheid onder de buurtbewoners hiervoor kiest. We behouden de blauwe zones in de centrumgebieden van Wormerveer en Krommenie.

Laadpalen

De uitbreiding van laadpalen in de openbare ruimte stemmen we af op de behoefte. Daarbij onderzoeken we of gebruikers hiervan kunnen meebetalen aan de kosten van deze voorzieningen. Zo verwachten we de verdere elektrificatie van de Zaanse wagens zorgvuldig in de openbare ruimte in te passen.

Nieuwe Parkeernota

Dit alles wordt vastgelegd in een nieuwe parkeernota. Daarbij kiezen we voor een gedifferentieerd parkeerbeleid dat recht doet aan de verschillen binnen onze gemeente. De parkeerbehoefte in een stedelijke omgeving is immers anders dan in een dorpskern of een wijk aan de rand van de gemeente. Door per gebied ruimte te laten in de oplossingen van de parkeerdruk, kunnen we beter aansluiten bij de lokale situatie en voorkomen we dat overal dezelfde oplossingen worden opgelegd. Zo zorgen we voor voldoende parkeergelegenheid waar dat nodig is, behouden we ruimte voor groen en creëren we de helderheid die nodig is voor toekomstige stedelijke ontwikkelingen. Op die manier werken we aan een gemeente die bereikbaar, leefbaar en aantrekkelijk blijft voor huidige en toekomstige inwoners.

Erfpacht

De onduidelijkheden rond erfpacht hebben grote gevolgen voor huiseigenaren met grond in erfpacht. Dit leidt tot zorgen als: Kan ik mijn huis wel verkopen? En hoe zit het met mijn pensioen?

De coalitie vindt het van groot belang dat er duidelijkheid komt voor de betrokken huiseigenaren en dat de rust op dit dossier terugkeert. Daarvoor zijn twee zaken van belang: Enerzijds moet duidelijkheid komen over de afwikkeling van de juridische uitspraken, die een gevolg zijn van de overgang naar het nieuwe beleid in 2007. Anderzijds wil de coalitie een nieuw erfpachtbeleid ontwikkelen, dat duidelijkheid moet geven voor de toekomst.

De verantwoordelijkheid ligt in eerste instantie bij de huiseigenaar, die destijds heeft gekozen voor een huis op erfpachtgrond, met alle voor- én nadelen van dien. Desalniettemin heeft de coalitie oog voor de ingrijpende gevolgen voor sommige eigenaren. Toch kan het ook niet zo zijn dat de gemeente hiervoor vervolgens alle kosten draagt – die komen dan immers voor rekening van alle Zaankanterers.

Zoveel mensen, zoveel verschillen – en dat geldt ook voor de erfpachtsituatie. De gemeente werkt aan een zorgvuldige afwikkeling van de juridische uitspraken over het Omzettingsbeleid 2007 en probeert hier zo snel mogelijk meer duidelijkheid in te krijgen.

Nieuw erfpachtbeleid moet helderheid scheppen voor de toekomst. De coalitie gaat daarom verder met de bestuursopdracht. Zij wil de constructieve samenwerking met de klankbordgroep graag voortzetten. De bestuursopdracht is er om te onderzoeken wat de gevolgen zijn voor de erfpachters met erfpachtcontracten waarvan het recht van erfpacht eindigt of de afkoopperiode afloopt, en de erfverpachter (de gemeente). Op basis van de uitkomsten wordt bepaald of de huidige regelgeving en werkwijze voldoen of aangepast dienen te worden. Deze coalitie wil in ieder geval geen erfpacht meer toevoegen voor woningen in particulier bezit, met uitzondering van BKZ-woningen. Zo voorkomen we problemen in de toekomst.

Economie, Kunst en Cultuur

Een goede lokale economie is een belangrijke sleutel tot brede welvaart. Lokale bedrijvigheid en werkgelegenheid maken van een gemeente een aantrekkelijke plek om te wonen en te werken. Een dynamische lokale economie stimuleert bovendien innovatie en trekt ook bezoekers aan.

Zaanstad is van oudsher een woon- en werkgebied. Op dit moment werkt 42 procent van onze inwoners in de eigen gemeente. Nu het aantal woningen toeneemt en de bevolking groeit, willen we ervoor zorgen dat er ook meer banen komen. Daarom investeren we in een goed vestigingsklimaat en economische ontwikkeling. De Economische visie tot 2035 en het uitvoeringsprogramma blijft hierin de leidraad. We werken hierbij goed samen met bedrijven, buurgemeenten en andere overheden.

Arbeidsmarkt en onderwijs

Wij willen de kansen op een baan voor onze inwoners vergroten, want wie werkt en actief is, voelt zich beter. Daarvoor liggen mooie kansen. In Zaanstad wonen veel praktisch opgeleide mensen. De vraag naar deze vakmensen is groot. Door goed te luisteren naar wat werkgevers nodig hebben en nauw samen te werken in de arbeidsmarktregio en de Metropoolregio Amsterdam (MRA), kunnen we als gemeente meer werkgelegenheid voor onze inwoners stimuleren. Wij faciliteren bijvoorbeeld de samenwerking tussen bedrijven en onderwijsinstellingen. Daarbij vragen we van werkgevers de deuren te openen voor het talent in onze gemeente, door middel van onder meer stageplaatsen en banen. Leer-werkbedrijven

en initiatieven als de techniekcampus Techlands en Mainstage Event Campus zijn daarvan mooie voorbeelden. Ook koesteren we de startup cultuur, waarin startende ondernemers een zetje krijgen om zich te kunnen ontwikkelen.

Samen met bedrijfsleven

We vinden een goede samenwerking met het bedrijfsleven van groot belang. Het gaat om samenwerking met zowel de lokale ondernemers in het MKB, als de grote industriële bedrijven die vaak een sterke band met de Zaanstreek hebben.

Actief accountmanagement, als eerste aanspreekpunt voor bedrijven, is de basis voor een optimale dienstverlening aan de bedrijven. We willen snel en goed kunnen inspelen op de behoefte. We helpen het bedrijfsleven ook zichzelf onderling goed te organiseren. Als gemeente hebben wij graag een stevige gesprekspartner aan tafel. Daarnaast staan we ervoor open om, op uitdrukkelijk verzoek van de ondernemers, het inrichten van een gemeentebrede Bedrijfsinvesteringszone (BIZ) te faciliteren. Zo werken we optimaal samen aan een betere leefbaarheid, veiligheid en kwaliteit van de openbare ruimte op bedrijventerreinen en winkelgebieden.

Bedrijventerreinen

Bedrijven hebben ruimte nodig, ook om te kunnen uitbreiden. Bij gebiedsontwikkelingen moet ook voldoende aandacht zijn voor economische functies, zeker nu de vraag naar vestigingsruimte groeit. We bieden graag de juiste bedrijven voldoende ruimte in onze gemeente, om samen te groeien.

We continueren de Regionale Economische Strategie (RES). We behouden ten minste de huidige omvang van de bedrijfsruimte en zorgen voor voldoende schuifruimte voor bedrijven bij gebiedsontwikkeling. Ook willen we de huidige bedrijventerreinen slimmer en beter benutten om ruimte voor nieuwe bedrijvigheid te maken. We stimuleren bovendien de vestiging van grootschalige winkelketens in perifere winkelgebieden. En we optimaliseren de samenwerking met belangrijke partners als het Havenbedrijf Amsterdam en de regionale ontwikkelingsmaatschappij ROMinWest.

Het is de uitdaging om een goede balans te vinden tussen ruimte voor bedrijven en het welzijn van onze inwoners. Terwijl Zaanstad verdicht, willen we ook de overlast voor inwoners beperken. Daarbij kijken we kritisch naar regelgeving, die vergunningverlening soms ingewikkeld maakt. Dit geldt zeker voor de grote industriële bedrijven met zwaardere milieucontouren. Deze willen we graag behouden. Het geurbeleid bijvoorbeeld, is lastig meetbaar en handhaafbaar. Daarom stoppen we met de ambitiekwaliiteit (de ideale situatie waarin mensen geen last hebben van geur), want die dwingt bedrijven tot grotere investeringen dan eigenlijk verplicht.

Toerisme

Steeds meer toeristen weten Zaanstad te vinden. Ons stadscentrum, de Zaanbocht en de Zaanse Schans zijn toeristische trekpleisters, en met het Zaanstad Amsterdam Museum (ZaMu) komt er een internationale hotspot bij. Ook vanuit Amsterdam komen steeds meer toeristen naar Zaanstad, onder meer met riviercruiseschepen. Hoewel deze ontwikkelingen grote kansen bieden, veroorzaken ze ook overlast. Tegelijkertijd profiteert Zaanstad hiervan economisch nog onvoldoende. Daarom willen we de toeristenstroom in goede banen leiden en spreiden over de hele gemeente, bijvoorbeeld met aantrekkelijke arrangementen. De Stichting Marketing Zaanstreek doet hierin belangrijk werk. We willen bovendien investeren in bijvoorbeeld een aanlegsteiger op het Hembrugterrein, zodat vervoer over water een aantrekkelijk alternatief wordt voor de auto. Om dit

soort investeringen te kunnen doen, is het belangrijk dat toeristen meer gaan meebetalen. We denken daarbij bijvoorbeeld aan het verhogen van de liggelden voor de riviercruiseschepen.

Evenementen en markten

Evenementen – van kleinschalige festiviteiten tot grote festivals – zorgen voor reuring in onze dorpen en buurten. Onze gemeente biedt plek aan een groeiend aantal grote evenementen met nationale en internationale aantrekkingskracht. Dit zet Zaanstad op de kaart. Daarom willen we ook de mogelijkheid van de nationale viering van Koningsdag in Zaanstad gaan verkennen.

Grote evenementen gaan regelmatig gepaard met overlast, onveilige verkeerssituaties en grote maatschappelijke kosten. Deze kosten komen nu vaak voor rekening van de gemeente, terwijl de organisatoren weinig betalen voor een vergunning. Wij zetten de bestuursopdracht voor een nieuw evenementenbeleid door. Daarbij willen we een onderscheid maken tussen verschillende categorieën evenementen. Grote commerciële activiteiten moeten kostendekkend worden vergund, terwijl we voor evenementen en kleine initiatieven met een duidelijke maatschappelijke meerwaarde de kosten voor de vergunning laag houden. Daarnaast willen we het mogelijk maken om maatschappelijke kosten voor bijvoorbeeld veiligheid, schoonmaak en verkeersregelaars door te berekenen aan grote evenementen, terwijl we de regeldruk en kosten voor kleine initiatieven juist verlagen.

We zetten het marktbeleid voort zodat de Zaanse markten mogelijk blijven.

Kunst en cultuur

Zaanstad is rijk aan culturele activiteiten en organisaties; van levendige amateurkunst en een rijke poptraditie tot toonaangevende evenementen en een internationale trekpleister als ZaMu. Zaanstad bruist! Dit maakt onze gemeente aantrekkelijk om in te wonen en om te bezoeken. Maar kunst en cultuur is meer dan dat: het draagt ook bij aan maatschappelijke opgaven, zoals de leefbaarheid in stad en dorpen en de gezondheid van inwoners. Laagdrempelige toegang tot cultuur bevordert bovendien de kansengelijkheid. De coalitie erkent dat deelname aan culturele activiteiten jongeren en ouderen kan helpen sociale of gezondheidsproblemen te voorkomen. Zo kan samen muziek maken de eenzaamheid onder ouderen verlichten, en organiseren gemeentelijke partners uiteenlopende culturele activiteiten om jongeren perspectief te bieden en op het goede pad te houden.

Daarom moeten kunst en cultuur toegankelijk zijn voor iedereen. En moet er ook voor alle inwoners een passend aanbod zijn; divers en dichtbij, in alle dorpen en wijken.

Cultuursubsidies

Zaanstad kent een breed palet aan subsidies voor grote en kleinere culturele activiteiten. De beschikbare middelen voor kunst en cultuur moeten zoveel mogelijk ten goede komen aan makers, docenten en activiteiten. We besparen zo veel mogelijk op de overheadkosten. Effectiviteit van de besteding van subsidiegeld is een belangrijk uitgangspunt. Daarom houden we de huidige subsidieregeling kritisch tegen het licht. Beschikbare middelen zetten we bij voorkeur in voor culturele activiteiten, educatie en voorzieningen die direct bijdragen aan deelname aan cultuur voor een breed publiek. Ook beperken we de nieuwe uitgaven aan kunst in de openbare ruimte.

De coalitie vindt het belangrijk oog te hebben voor de kleine initiatieven die een grote meerwaarde hebben. We hechten hieraan en zien de grassroots-regeling als een mooi voorbeeld van hoe je deze laagdrempelig kunt ondersteunen.

Basisinfrastructuur

Zaanstad heeft een aantal grote culturele instellingen die structurele subsidie krijgen, zoals het Zaantheater en de Bieb. Een 'basisinfrastructuur' van uiteenlopende culturele voorzieningen hoort bij een gemeente van onze omvang. Veel van deze instellingen kampen met financiële vraagstukken. Dit komt door hoge kosten voor het onderhoud en de verduurzaming van hun gebouwen. Ook een onrendabele exploitatie maakt deze instellingen te afhankelijk van de gemeentelijke subsidie.

De coalitie beperkt de basisinfrastructuur en wil de positie van de overige instellingen herzien. Ook kijken we of de grote structurele subsidies voldoende rechtmatig en doelmatig worden besteed. De coalitie werkt toe naar een transparant en juridisch houdbaar subsidiekader waarin culturele opdrachten en voorzieningen gelijk toegankelijk zijn voor alle geschikte aanbieders. De coalitie onderzoekt bovendien hoe netwerk-, beheer- en uitvoeringsfuncties binnen de culturele infrastructuur beter kunnen worden gescheiden, zodat de middelen vooral besteed worden aan concreet cultuuraanbod.

Ten slotte bekijken we samen met de culturele instellingen hoe hun verdienvermogen kan worden vergroot. In een aantal gevallen werken we daarbij business cases uit om af te wegen welke investeringen in hun gebouwen haalbaar zijn. Dit geldt met name voor het Zaantheater, de verhuizing van de Bieb en de toekomst van de Groote Weiver.

Lokale omroep

Een lokale omroep is een belangrijke bron van lokaal en regionaal nieuws. We vinden het belangrijk dat lokale media kwalitatief en onafhankelijk zijn. De Rijksoverheid gaat vanaf 2028 betalen voor de lokale omroepen en zal lokale omroepen aanwijzen. In dat licht wil deze coalitie op korte termijn de huidige vergunning voor de lokale media heroverwegen en aanbesteden.

Zaanse Schans

De Zaanse Schans is van grote waarde voor Zaanstad. Het gebied vormt een unieke combinatie van monumentaal erfgoed, molens, ambachten, wonen, werken en recreatie. De coalitie vindt behoud van dit erfgoed erg belangrijk, nu en in de toekomst.

De groeiende belangstelling voor de Zaanse Schans is positief, maar brengt ook uitdagingen met zich mee. Op de drukste dagen ontstaan problemen op het gebied van veiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid. De gemeente is hierbij verantwoordelijk voor de oplossingen. De gemeentelijke kosten voor beheer, veiligheid, openbare ruimte en erfgoed lopen verder op. De coalitie vindt daarom dat bezoekers die gebruikmaken van het gebied ook een bijdrage leveren aan de kosten die daarmee samenhangen.

Alternatief exploitatiemodel

In de afgelopen jaren zijn verschillende pogingen gedaan om tot een toekomstbestendig model voor de Zaanse Schans te komen. Dat heeft niet geleid tot de gewenste resultaten, terwijl de uitdagingen op het gebied van veiligheid, beheer en erfgoedbehoud onverminderd groot zijn.

De coalitie kiest een koers waarin samenwerking, rust en duidelijkheid centraal staan. De coalitie wil daarvoor nog eenmaal een poging wagen om tot een plan met een breder draagvlak te komen. Een belangrijk voorwaarde daarbij is dat we binnen een jaar komen tot een voorstel voor een minimaal kostendekkend exploitatiemodel voor nu en in de toekomst. Dit voorstel is gebaseerd op de uiteenlopende kosten die de gemeente aan de Zaanse Schans heeft, zoals bijvoorbeeld het onderhoud van de openbare ruimte en straattoezicht binnen het gebied. De kosten van het Zaanse Museum maken geen onderdeel uit van deze berekening. Dit plan moet binnen twee jaar kostendekkend kunnen zijn. Tot die tijd ziet de coalitie af van de voorgenomen invoering van een exploitatiemodel waarbij het gebied aan de openbaarheid wordt onttrokken.

Uitgangspunt is dat de Zaanse Schans een openbaar woon-, werk- en recreatiegebied blijft. Individuele locaties behouden de mogelijkheid om een eigen entreeheffing te voeren en zijn daarmee zelf verantwoordelijk voor hun eigen exploitatie. We onderzoeken of elke bezoeker een bescheiden bijdrage aan het gebied kan betalen. De opbrengsten zijn bestemd voor beheer, veiligheid, onderhoud van de openbare

ruimte en instandhouding van het cultuur- en erfgoed. De huidige lokale belasting in de vorm van de Verma-kelijkhedenretributie (VMR) kan worden aangepast zodra dit nieuwe inkomstenmodel functioneert.

De coalitie ziet bovendien een belangrijke rol voor de ondernemers op de Zaanse Schans. Zij profiteren van de aantrekkingskracht van het gebied. Zoals zij ook zelf aangeven, hebben zij belang bij een veilige, aantrekkelijke en toekomstbestendige Zaanse Schans. Daarom werkt de gemeente samen met hen aan een passende vorm voor een ondernemersbijdrage. Daarbij is het uitgangspunt dat ondernemers gezamenlijk een wezenlijke bijdrage aan de gemeentelijke kosten voor de Zaanse Schans betalen. Deze bijdrage is cruciaal voor het openbaar toegankelijk houden van het gebied. Ondernemers leveren daarnaast een belangrijke bijdrage aan crowdmanagement en bezoekersspreiding. Ook gaan we afspraken maken met touroperators over hun bijdrage aan het gebied, die we bijvoorbeeld via boekingen en tickets kunnen innen.

Inrichting van het gebied

Om parkeer- en verkeersproblemen te verminderen, is de coalitie voorstander van de bouw van een parkeergarage. De parkeeropbrengsten komen ten goede aan het beheer van het gebied en worden geïnd door de gemeente.

De plannen voor de aanleg van een tweede fietspad worden opnieuw bekeken. De coalitie heeft de voorkeur om de bestaande Kalverringdijk te verbeteren. Zo kan de bestaande weg beter en veiliger worden door bijvoorbeeld looproutes aan te brengen. De aanpak beoogt zowel de veiligheid voor wandelaars en fietsers in dit gebied substantieel te verbeteren als ook het historische unieke landschap te behouden.

Governance

De huidige bestuurs- en beheersstructuur van de Zaanse Schans sluit onvoldoende aan bij de verschillende belangen in het gebied. De coalitie wil komen tot een evenwichtiger organisatiemodel waarin alle betrokken partijen goed vertegenwoordigd zijn. In overleg met Stichting Zaanse Schans neemt de gemeente een aantal publieke taken weer zelf in de hand, zoals parkeren, de parkeerinkomsten en handhaving. Het college krijgt de opdracht om de financiële consequenties hiervan uit te werken.

De coalitie verkent daarnaast samen met de Vereniging De Zaanse Molen de mogelijkheden van een POM-constructie (Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud) om het beheer, onderhoud en behoud van het Zaanse erfgoed toekomstbestendig te organiseren.

Zaans Museum

Het Zaan Museum speelt een belangrijke rol in het behoud en de presentatie van de Zaanse geschiedenis. Tegelijkertijd staat de financiële positie van het museum onder druk. De kosten voor het onderhoud worden geraamd op ongeveer € 16 miljoen. Om verschillende redenen zijn in het verleden door het Zaan Museum en Stichting Zaanse Schans onvoldoende middelen opgebouwd in de meerjarenbegrotingen voor toekomstig groot onderhoud. De financiële gevolgen hiervan komen uiteindelijk grotendeels voor rekening van de gemeente.

De coalitie start daarom een verkenning naar een toekomstbestendige inrichting van het Zaan Museum, de collectie en de huisvesting. Daarbij worden verschillende scenario's onderzocht. We kijken naar voortzetting op de huidige locatie, een andere invulling en/of organisatorische inrichting en naar alternatieve huisvesting.

Veiligheid

Een veilige gemeente is de basis voor prettig leven in Zaanstad. We willen zowel de objectieve veiligheid in de gemeente verbeteren als het veiligheidsgevoel van onze inwoners vergroten. Veiligheid mag niet afhangen van de wijk waarin je woont: iedereen in Zaanstad moet zich veilig kunnen voelen. Het merendeel van de inwoners houdt zich aan de regels. Tegen degenen die dat niet doen, treden we op.

Samenwerken

Voor de veiligheid van onze inwoners blijven we actief deelnemen aan regionale en landelijke veiligheidsnetwerken. Lokaal intensiveren we de samenwerking met politie, justitie, zorgpartners en inwoners. We ondersteunen buurtinitiatieven, buurtpreventieteams en inwoners die zich inzetten voor een veilige leefomgeving.

Veiligheidsbeeld

Veiligheidssituaties worden voortdurend gemonitord. We maken daarbij gebruik van externe en eigen bronnen en onderzoeken. Het is belangrijk onze inzet op basis hiervan steeds weer opnieuw te bekijken en wegen.

Zo onderstreept het recent gepubliceerde Dreigingsbeeld Ondernijning Nederland de urgentie van een ondernijningsaanpak. Onder- en bovenwereld zijn steeds meer met elkaar verweven. In Zaanstad stellen we een eigen ondernijningsbeeld op. We gebruiken systematisch de uitkomsten van controles en gegevens van partners om het lokale beeld scherp te houden. Op basis hiervan maken we expliciete keuzes om onze inzet duurzaam te kunnen richten op vormen van ondernijning die we vantevoren zorgvuldig hebben

geprioriteerd. Zo borgen we dat onze aanpak niet alleen actueel is, maar ook lokaal doelgericht en effectief.

Voortbouwen op de bestaande aanpak

We bouwen voort op het bestaande veiligheidsbeleid, maar maken daarbij scherpere keuzes en leggen nieuwe accenten als de situatie daarom vraagt.

De aanpak van ondermijnende criminaliteit zetten we onverminderd voort en intensiveren we waar nodig. Dit doen we onder meer door gericht toezicht op malafide glazenwassers, illegale prostitutie en zorgcriminaliteit. Ook werken we gebiedsgericht en projectmatig aan bestrijding van ondermijnende criminaliteit, zoals in het Noordzeekanaalgebied. We versterken de samenwerking met partners en zetten in op juridisch robuuste maatregelen. We willen instrumenten voor fraudeopsporing zoals Bibob, vaker toepassen, ook binnen het zorgdomein en andere kwetsbare sectoren.

We continueren het Interventieteam (IT) en het Team Wijkgerichte Overlast (TWO). Uit actieonderzoek blijkt dat het IT van grote meerwaarde is. De komende jaren willen we het IT zoveel mogelijk in de gehele gemeente kunnen inzetten, zodat overlast in alle wijken effectief wordt aangepakt en bewoners zich weer

veiliger gaan voelen. Daarbij richten we ons expliciet op malafide branches en risicovolle bedrijven, zoals we al doen in Achtersluispolder.

Jeugd en veiligheid

Wij willen dat jongeren in Zaanstad de kans krijgen hun talenten te ontwikkelen en hun toekomst vorm te geven. Daarom investeren we in kansen, perspectief en een omgeving waarin jongeren zich veilig en positief kunnen ontwikkelen. Criminaliteit moet bovendien geen aantrekkelijke uitweg zijn. Daarom zetten we stevig in op het voorkomen van jeugdcriminaliteit en overlast. We doen dit door vroegsignalering en een goede samenwerking tussen jongeren, ouders, scholen, maatschappelijke organisaties en de gemeente. Ouders spelen hierin een cruciale rol. Zij zijn als eerste verantwoordelijk voor de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen. De gemeente ondersteunt waar nodig, maar spreekt ouders ook aan op hun verantwoordelijkheid wanneer sprake is van structurele overlast, schoolverzuim of risicovol gedrag.

Het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) in Zaanstad-Oost en Preventie met Gezag blijven belangrijke pijlers in deze aanpak. We bouwen voort op succesvolle initiatieven zoals jongerenwerk, studiezalen, talentontwikkeling en de inzet van positieve rolmodellen. Daarmee ondersteunen we jongeren bij het maken van de juiste keuzes en het benutten van hun mogelijkheden. Daarnaast hebben we nadrukkelijk aandacht voor Zaanstad Noord. De ingezette opdracht en aanpak in Saendelft zetten we voort. Zo werken we aan buurten waarin jongeren kansen benutten, inwoners zich veilig voelen en criminaliteit minder ruimte krijgt.

Ook zetten we voor de jeugd een persoonsgerichte aanpak voort. Deze breiden we graag uit naar volwassenen. Op die manier bieden we mensen perspectief en verminderen we overlast en criminaliteit.

Openbare ruimte en veiligheidsgevoel

Het veiligheidsgevoel wordt in sterke mate bepaald door de kwaliteit van onze straten, pleinen en plantsoenen. Daarom investeren we in een veilige, schone, toegankelijke en goed onderhouden leefomgeving. We zorgen voor onder meer voor voldoende en kwalitatief hoogwaardige openbare verlichting, overzichtelijke en opgeruimde straten en pleinen, en gericht cameratoezicht op strategische locaties, waaronder het uitgaansgebied.

Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte houden we nadrukkelijk rekening met het veiligheidsgevoel van inwoners, en in het bijzonder met de veiligheid van vrouwen. In lijn hiermee wordt de opdracht vrouwvriendelijk ontwerpen in de openbare ruimte uitgewerkt. Zo staan we voor goed verlichte routes, stimuleren we sociale controle en willen we onoverzichtelijke of onveilige plekken voorkomen. Medewerkers bij handhaving moeten goed zichtbaar en makkelijk benaderbaar zijn, zodat inwoners zich gesteund en veilig voelen in hun dagelijkse omgeving. Om diezelfde reden vinden we de aanwezigheid van politie op straat belangrijk.

Kostendekkend werken

We willen dat gemeentelijke diensten voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) in toenemende mate kostendekkend worden. Dan gaat het bijvoorbeeld om vergunningen bij evenementen, het verwijderen en bewaren van fietsen, en de kosten van wielklemmen die we vaker gaan gebruiken. Het is de bedoeling dat de overtreder betaalt en dat afdelingen die zich hiermee bezig houden zich zoveel mogelijk 'terugverdienen'. Uitgangspunt blijft dat handhaving en toezicht allereerst bijdraagt aan leefbaarheid en veiligheid en niet alleen aan inkomsten.

Duidelijke regelgeving en effectieve handhaving

We actualiseren en vereenvoudigen de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Dat moet ruimte bieden voor gebiedsgericht maatwerk. Nieuwe ontwikkelingen zoals het gebruik van bijvoorbeeld fatbikes (en brom- en snorfietsers), nemen we hierin mee. We willen hiervoor duidelijke en uitvoerbare regels opstellen die effectief en rechtvaardig kunnen worden gehandhaafd.

Handhaving zetten we slimmer en flexibeler in. Jaarlijks maken we een prioritering van acties. Hierbij maken we bewuste keuzes voor veiligheidsvraagstukken die op dat moment urgent zijn.

Inclusieve en veilige gemeente

We hebben nadrukkelijk aandacht voor de veiligheid van LHBTIQ+ inwoners en andere groepen. Iedereen moet zich veilig en welkom voelen in Zaanstad. En onze inzet geldt voor de hele gemeente: van stad tot dorp, van centrum tot buitengebied.

Duurzaamheid (Energie, Groen en Circulair)

De ontwikkelingen op weg naar een klimaatneutrale en duurzame samenleving gaan snel. We zien huiseigenaren in toenemende mate hun woningen verduurzamen, woningcorporaties duizenden huurwoningen per jaar verbeteren en Zaanse bedrijven investeren in groene innovatie om concurrerend te blijven. Klimaatverandering, stijgende energieprijzen en veranderende wet- en regelgeving jagen deze bewegingen aan. Het is zaak dat de gemeente aansluit bij het tempo van de samenleving en initiatieven van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners mogelijk maakt.

Ondanks financieel en organisatorisch uitdagende tijden, beperkte eigen middelen en capaciteit blijven we ambitieus. We maken daarbij optimaal gebruik van beschikbare rijksmiddelen voor onder meer de warmtetransitie, klimaatadaptatie en de Regionale Energiestrategie. We willen samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners vooruitgang blijven boeken op weg naar een duurzaam en toekomstbestendig Zaanstad.

Klimaatadaptatie en een groene leefomgeving

De effecten van klimaatverandering, zoals wateroverlast, hittestress en droogte, zijn steeds meer merkbaar voor onze inwoners en de natuur. Daarom kiezen we ervoor om onze inzet te concentreren op maatregelen die zowel bijdragen aan het tegengaan van overlast (klimaatadaptatie) als aan een prettigere groene leefomgeving.

We zetten de uitvoering van het Groen- en Waterplan en het Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie voort. Daarbij leggen we de nadruk op meer groen in de gemeente. We zetten in op het streefpercentage van 30% boomkroonbedekking. Om dit te bereiken investeren we in het toevoegen van extra groen (inclusief onderhoud).

Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen leggen we groene en blauwe structuren vroegtijdig vast in een groen-blauwplan. Dit netwerk van natuur, landschap en water in een gebied is cruciaal voor een gezonde leefomgeving. In bestaande wijken gebruiken we het geplande regulier onderhoud en vervanging om meteen klimaatadaptatieve maatregelen te nemen. Zo vergroten we op een doelmatige manier stap voor stap de leefbaarheid, biodiversiteit en klimaatbestendigheid van Zaanstad.

Stikstof en duurzame ontwikkeling

De huidige stikstofregulering zet een rem op de ontwikkeling van Zaanstad. Woningbouw, voorzieningen, infrastructuur en bedrijvigheid zijn van groot belang voor onze gemeente. Zaanstad mag daarom niet op slot gaan. Tegelijkertijd zijn wij ons bewust van de eisen die de stikstofwetgeving stelt. Wij hebben de verantwoordelijkheid om zorgvuldig om te gaan met onze leefomgeving en natuur.

Daarom kiest de coalitie voor integrale gemeentelijke regie op het stikstofdossier. De gemeente voert de regie en stemt daarbij de belangen van woningbouw, economische ontwikkeling, bereikbaarheid, natuur en leefbaarheid in samenhang op elkaar af. Daarbij voeren wij een intensieve lobby richting provincie en Rijk voor werkbare oplossingen die ruimte bieden aan de verdere ontwikkeling van Zaanstad.

De coalitie hecht grote waarde aan de agrarische sector in en rond Zaanstad. Onze agrarische bedrijven leveren een belangrijke bijdrage aan het beheer van het landschap, de biodiversiteit en de lokale economie. Wij zoeken bij maatregelen om de stikstofdeposities te verminderen dan ook nadrukkelijk niet in het verder beperken van de agrarische sector. Integendeel, wij willen boeren behouden voor het landschap. Zij zijn een belangrijke partner bij het beheer en de toekomst van het landelijk gebied. Wanneer agrarische ondernemers zelf besluiten hun bedrijf te beëindigen of een andere functie te geven, kan dit vanzelfsprekend kansen bieden voor andere ontwikkelingen. Uitgangspunt blijft echter dat dergelijke keuzes vrijwillig zijn.

De stikstofopgave biedt daarnaast kansen voor innovatie en verduurzaming. Nieuwe technieken en duurzame bouwmethoden kunnen ruimte creëren voor economische of gebiedsontwikkeling. De coalitie faciliteert deze ontwikkelingen waar mogelijk.

Innovatie en circulaire bouw

De Zaanse industrie is van oudsher gericht op innovatie. Ook nu zijn Zaanse bedrijven leidend in verduurzaming en circulariteit. Zo hebben we de eerste producent van eco-beton binnen onze gemeentegrenzen. En speelt de Zaanse voedselindustrie een belangrijke rol bij plantaardige alternatieven voor dierlijke voeding. De coalitie faciliteert deze marktontwikkelingen waar mogelijk. Ook houtbouw, van oudsher een Zaanse traditie, kan rekenen op een groeiende belangstelling. In lijn met het convenant Green Deal Houtbouw in de MRA wil de coalitie houtbouw toepassen waar het kan.

Daarnaast heeft de natuur vaak de meest efficiënte oplossingen. Daarom stimuleren we natuurinclusief bouwen waar dit bijdraagt aan onze doelstellingen. Wij kiezen voor praktische maatregelen die zowel inwoners als de leefomgeving ten goede komen.

Energie- en warmtetransitie

Om het energieverbruik en de CO₂-uitstoot terug te dringen blijven we energiebesparing en de energietransitie aanmoedigen. Daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor betaalbaarheid. De energietransitie moet niet alleen bijdragen aan klimaatdoelen, maar ook aan lagere woonlasten en meer bestaanszekerheid.

Daarom is de bestrijding van energiearmoede onderdeel van het programma duurzaamheid. We ondersteunen inwoners met lage inkomens bij het verduurzamen van hun woning. Ook blijven we investeren in de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed en sportaccommodaties, zodat ook verenigingen en maatschappelijke organisaties hun energielasten zien dalen.

Samen met woningcorporaties kijken we steeds waar we verduurzamingsmaatregelen kunnen combineren met andere opgaven, zoals funderingsherstel en wijkvernieuwing. Daarbij zetten we de beschikbare middelen uit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) zo effectief mogelijk in. Particuliere huiseigenaren blijven we ook met rijksmiddelen ondersteunen bij funderingsherstel.

De aanleg van warmtenetten biedt kansen voor een duurzame warmtevoorziening, maar vraagt om zorgvuldige afwegingen. Inwoners en bedrijven moeten tijdig duidelijkheid krijgen over technische mogelijkheden, kosten en planning. In het wettelijk verplichte Warmte Programma 2027 beschrijven we hoe de overgang naar aardgasvrije wijken per gebied wordt vormgegeven.

De pilots in Krommenie en Zaandam-Oost worden na afronding kritisch geëvalueerd op technische uitvoerbaarheid, financiële- en maatschappelijke haalbaarheid. De lessen daaruit en ervaringen uit andere gemeenten nemen we mee in het Warmte Programma 2027. De gebiedsuitvoeringsplannen voeren we consistent uit binnen het huidige tijdspad.

Ook net congestie vraagt blijvende aandacht. Daarom werken we samen met netbeheerders, bedrijven en maatschappelijke partners aan oplossingen. Lopende initiatieven op het gebied van slimme energieopslag, deelbatterijen en energiehubs op bedrijventerreinen zetten we voort, zodat bedrijven kunnen blijven verduurzamen en ontwikkelen.

De komende vier jaar starten we geen nieuwe grootschalige windmolen-initiatieven. Kleinschalige windmolens op particuliere gronden blijven op aanvraag mogelijk. Grote windmolens in het buitengebied willen we weren, zodat het open karakter en de landschappelijke kwaliteit van het Zaanse landschap behouden blijven.

Polderlandschap

Zaanstad heeft een prachtig buitengebied. Het groene en waterrijke gebied biedt allerlei recreatiemogelijkheden, vlakbij de stad en de dorpen. Dit unieke open polderlandschap koesteren we, net als de agrarische ondernemers. Zij dragen bij aan natuurbeheer en onderhoud van het landschap.

We zien de druk op ons buitengebied echter toenemen. Zo eisen verschillende partijen en overheden ruimte op in de polder bij Assendelft, voor onder meer waterberging, de aanleg van energienetwerken, windmolens en een zware hoogspanningslijn voor elektriciteit (380KV). De gemeente wil de regie nemen bij ontwikkelingen in het buitengebieden. We maken daarom een overkoepelende poldervisie voor Assendelft, waarin de vele opgaven samenkomen. En we blijven ons in ieder geval verzetten tegen het plaatsen van de 380KV hoogspanningslijn door de polder Assendelft.

Ook kijkt de coalitie kritisch naar de uitvoering van de Gebiedsvisie Polder Westzaan 2040. Wij voorzien dat de gekozen koers van vernatting en verbrakking kan leiden tot een verslechtering van de waterkwaliteit in het gebied. Bovendien kan deze koers leiden tot onomkeerbare keuzes die grote impact hebben op het gebied; van bewoners tot (agrarische) ondernemers en van flora tot fauna. Voor de coalitie is het voldoen aan de Kaderrichtlijn Water het uitgangspunt voor deze visie. Daarom willen we niet dat de polder verder verbrakt. Hiervoor zal het uitvoeringsplan van de gebiedsvisie worden aangepast.

Wij willen intensiever samenwerken met het waterschap om te komen tot een gezamenlijke en heldere aanpak in de polder Westzaan. Daarbij zetten we in op verbetering van de waterkwaliteit in het gebied. Uiteraard hebben we daarbij ook aandacht voor het natuurherstel en verbetering van het leefgebied voor weidevogels.

Als we gebiedsvisies voor de Zaanse polders opstellen, is een goede samenwerking met alle belanghebbende partijen essentieel. Tegelijkertijd gaan we met het oog op de beperkte middelen scherper kijken naar de rolverdeling tussen gemeente en andere partners.

Zo neemt de gemeente bij de instandhouding van veenmosrietlanden momenteel een grote rol op zich, terwijl deze verantwoordelijkheid hiervoor allereerst bij de provincie en Staatsbosbeheer ligt. Ook vragen wij het waterschap HHNK om meer locaties voor waterberging te realiseren. Daarnaast overwegen we om minder mee te betalen aan de recreatieschappen en gaan we de organisatie en bekostiging van deze recreatieschappen opnieuw bezien.

Afval

De inzameling van afval (huishoudelijke grondstoffen) is een wettelijke plicht van de gemeente. Het is zorgelijk dat de tarieven sterk gaan stijgen vanwege een CO2-heffing op de tarieven voor inzameling. Deze brengt de afvalverwerker HVC in rekening. Dat kan leiden tot een aanzienlijke verzwaring van de lasten voor inwoners. Daarom werken we verder aan een nieuw grondstoffenplan. De coalitie zal geen verschillende tarieven voor de afvalstoffenheffing (diftar) invoeren. Daarbij wil ze de mogelijkheid van nascheiding achteraf nadrukkelijk onderzoeken.

Gezondheid en Kansengelijkheid

We gunnen alle inwoners van Zaanstad een goede start, een gezond en actief leven en een fijne oude dag. De kwaliteit van de gezondheid van de Zaanse inwoners ligt onder het Nederlands gemiddelde. De verschillen tussen wijken zijn bovendien groot. Hier ligt een belangrijke opgave voor de gemeente. Ze wil zowel de gezondheid in Zaanstad bevorderen als ook de gezondheidsverschillen tussen wijken en groepen zoveel mogelijk verkleinen.

Iedereen moet kunnen meedoen in de samenleving. Iedereen verdient goed onderwijs dat helpt je talenten te ontwikkelen. En iedereen heeft baat bij een passende baan en een inkomen. Sociale contacten, onderwijs en werk zijn belangrijke sleutels tot een gezond leven. Daarom blijven we hieraan hard werken. Wij willen zoveel mogelijk inwoners zo snel mogelijk aan een baan te helpen. Dat helpt hen én de gemeente vooruit.

Kracht van de samenleving

Veel Zaankanters zijn vrijwillig actief voor hun burens of andere bewoners. Zij helpen hen met bijvoorbeeld hun administratie, een leuke hobby, het leren van de Nederlandse taal of vervoer. Dit soort initiatieven uit de samenleving zijn zeer waardevol. We willen initiatieven van inwoners beter benutten en ondersteunen. Dat betekent ook dat we subsidieregelingen makkelijker maken.

Terugdringen van de kosten

De kosten van de zorg, zoals jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning (Wmo), blijven stijgen. Dat speelt niet alleen in Zaanstad, maar in heel Nederland. De vraag naar zorg onder inwoners groeit. Gemeenten

krijgen te weinig geld van de rijksoverheid voor hun vele wettelijke taken. De zorgkosten drukken zwaar op de gemeentelijke begroting. Zeker nu de gemeente de komende jaren kampt met oplopende tekorten, moeten we de kosten in het sociaal domein beheersen.

We doen dat langs een aantal lijnen. Allereerst willen we onze middelen inzetten daar waar het effect groot is. In de praktijk is een onoverzichtelijk landschap ontstaan van vele regelingen en aanbieders, die diensten leveren waarvan de effectiviteit lang niet altijd bewezen is. De coalitie wil meer sturen op het rendement van de diensten. Ze zal met minder aanbieders werken en minder projecten laten uitvoeren. Met andere woorden: Wat we doen, doen we goed.

Ook gaan we de rechtmatigheid van aanbieders steviger controleren. Zorgfraude is in zowel de jeugdhulp als de Wmo een groeiend probleem. We willen investeren in controle en handhaving, want dat bespaart kosten en leed.

We houden ons bij onze kerntaken. Bij wettelijke taken doen we niet meer dan het Rijk van ons vraagt - én waarvoor het Rijk ons betaalt. Dit kan betekenen

dat we regelingen en dienstverlening versoberen. Tenslotte kijken we hoe we de structurele samenwerking met dienstverleners in de zorg en participatie efficiënter kunnen organiseren.

Op basis van deze uitgangspunten willen we de maatschappelijke visie aanpassen.

Gezondheid (Jeugd, Wmo en Sport)

Jeugd

Voorkomen is beter dan genezen. Het blijft belangrijk om aandacht te houden voor preventie. De coalitie omarmt het Zaans preventiemodel. Deze brede kijk op gezondheid bevordert dat Zaanse jongeren opgroeien in een kansrijke omgeving, met aandacht voor hun (mentale) gezondheid en gevoelstoestand. Ook het voorkomen van alcohol- en middelengebruik maakt daarvan deel uit. Wel wil de coalitie steviger sturen op het aanbod: Welk preventie-aanbod is bewezen effectief? Met niet-effectief aanbod stoppen we.

Een groeiend aantal kinderen en jongeren krijgt jeugdhulp. De stijgende kosten van de jeugdzorg dwingen ons tot lastige maatregelen, die de kosten moeten drukken. Uitgangspunt blijft dat jeugdigen moeten kunnen rekenen op voldoende zorg. Dat is een wettelijke taak van de gemeente. Maar we gaan kritisch kijken naar het aanbod, de omvang en de duur van jeugdzorgtrajecten.

We zoeken naar mogelijkheden om de inzet van (tweedelijns) specialistische zorg te beperken. We zien daarbij kansen in het vergroten van een collectief aanbod, dat georganiseerd wordt door de eerste lijn (basiszorg) of tweede lijn. Zo kunnen jongeren - gezamenlijk - sneller starten met een behandeling. Ook onderzoeken we de mogelijkheden om te werken met een budgetplafond voor opneemregelingen. Op die manier hopen we de jaarlijkse kosten voor jeugdzorg te maximaliseren. Als daardoor wachtlijsten ontstaan, is dat iets wat we soms ook moeten accepteren. We onderzoeken bovendien nog welke zorg niet door de gemeente maar bijvoorbeeld vanuit de WLZ betaald kan worden. Zo besparen we geld.

Dit beleid vraagt om een stevige sturing bij het eerste contact van de jongere met de basiszorg, zoals huisarts of praktijkondersteuner. Triage, de beoordeling van iemands klachten, helpt om jeugdigen ondersteuning

te bieden, zonder dat meteen een te zwaar – en te duur – zorgtraject hoeft te starten. Ook stevig contractmanagement op een meer overzichtelijk aantal aanbieders versterkt een kritische blik op de effectiviteit van de hulp.

Veel problemen van onze jeugdigen zijn het gevolg van moeilijke omstandigheden in hun persoonlijke omgeving. Ze hebben te maken met echtscheidingen, slechte huisvesting, schulden en armoede in het gezin. Om de jongere goed te kunnen helpen, moet ook het gezin geholpen worden. Daarom is het goed om de Jeugdteams en de Sociaal Wijkteams vanaf 2027 onder te brengen in één organisatie, de 0-100 teams. Zo boeken we een efficiencyvoordeel. Omdat de teams dan werken vanuit één loket, is dit meteen ook duidelijker voor inwoners.

Sterke 0-100 teams in de wijk vinden bovendien makkelijker de samenwerking tussen zorg, welzijn en sport, want zij kennen de mogelijkheden in de wijk. De kracht van de wijken is mede afhankelijk van de draagkracht van de inwoners. Per wijk en dorp kan de focus van wijkteams dus verschillen.

Wmo

Het aantal ouderen neemt toe. Zij worden bovendien ouder en wonen langer thuis. Mantelzorgers zijn goud waard en verdienen alle steun. Zij geven aan vooral behoefte te hebben aan ondersteuning en af en toe even rust. Daarom herijken we het mantelzorgprogramma: We zetten het geld voor mantelzorgwaardering voortaan in voor optimalisering van respijtzorg en mantelzorgondersteuning.

Wie de basis in zijn leven op orde heeft, maakt minder aanspraak op zorg. Mensen die een fijn huis en werk hebben, zijn meestal gezond(er). Een baan en huis bieden perspectief en zijn vaak het begin van een oplossing voor persoonlijke problemen. *Housing first* is bewezen effectief in de praktijk: Het biedt onder anderen daklozen, vrouwen in een geweldsrelatie en jongeren in een verblijfsvoorziening, de mogelijkheid om vanuit een stevige basis, een woning, hun leven (weer) op te bouwen. Dat scheelt dure zorg. Dit vraagt om een slimme en flexibele omgang met regels voor bijvoorbeeld het toewijzen van woningen.

Als het gaat om de inloopvoorziening Villa Westerweide, draagt de coalitie het college op te onderzoeken of en hoe de inlooppunt het beste kan worden georganiseerd. Daarmee geeft zij uitvoering aan de in juni door de raad aangenomen motie.

Sport

Wij zijn trots op onze vele topsporters en verenigingen. Zo is Zaanstad waterpolo hoofdstad van Nederland, blinken wij uit in onder meer korfbal en huisvesten we met AZ één van Nederlands beste jeugdopleidingen in voetbal. Daarnaast telt Zaanstad vele Nederlandse topsporters en daar zijn wij trots op. Wij koesteren onze breedtesport en daar waar nodig faciliteren wij topsport.

Sport en bewegen zijn meer dan essentiële middelen voor onze fysieke en mentale gezondheid. Sport zorgt voor sociale verbinding, participatie en inclusie. Sport draagt bij aan de opvoeding en talentontwikkeling van jongeren. Ook zijn sportfaciliteiten goed voor een veilige en leefbare buurt.

Het stimuleren van sporten en bewegen kan en wil de gemeente niet alleen. Onze lokale verenigingen spelen hierin een cruciale rol. Het begint juist bij de verenigingen. Zij zorgen ervoor, samen met andere partners, initiatieven en bewoners, dat er een toegankelijk en passend sportaanbod is voor verschillende doelgroepen.

Sportverenigingen zijn vaak het kloppend hart van wijken en dorpen. Ze draaien op vrijwilligers, brengen mensen samen en vervullen daarmee een belangrijke sociale functie. In veel gevallen vormen zij een informeel sociaal netwerk waarin inwoners elkaar kennen en ondersteunen. Die centrale rol en de betrokkenheid bij onze inwoners waarderen we zeer. We zijn dan ook trots op de vele actieve verenigingen in onze gemeente. Waar nodig ondersteunen we hen, zodat zij hun belangrijke rol in sport, ontmoeting en samenhang kunnen blijven vervullen.

In onze waterrijke gemeente is het belangrijk dat kinderen zwemveilig zijn. Daarom onderzoeken we of en hoe we het schoolzwemmen weer kunnen invoeren.

Kansengelijkheid (Onderwijs, Werk en Participatie)

Onderwijs

Goed onderwijs voor iedereen – kinderen én volwassenen – vergroot de kansen om mee te doen aan de maatschappij. Een rijke schooldag met sport, beweging en cultuur is belangrijk voor een goede start in het leven. Ook naschoolse activiteiten dragen hieraan bij. We willen kijken hoe we de verlengde leertijd kunnen verbreden naar gebieden buiten Zaanstad-Oost. En brugfunctionarissen verdienen een structurele plek op scholen.

Armoede en schuldenaanpak

De aanpak van armoede en schulden is belangrijk. Zeker in gezinnen met kinderen leiden geldzorgen tot allerlei problemen, zoals minder kansen en meer gezondheidsklachten. Maar de manier waarop we armoede aanpakken moet effectiever. Er zijn nu té veel losse projecten en regelingen. De gemeente kiest voor een armoede- en schuldenaanpak die eenvoudiger, overzichtelijker en effectiever is. Zo stoppen we met de Stadspas. We gaan regelingen beter organiseren, informatie beter toegankelijk maken en gezinnen met kinderen extra ondersteunen. Bovendien grijpen we eerder in bij schulden. Inwoners krijgen op deze manier sneller de hulp die zij nodig hebben. Zo bouwen we aan een gemeente waarin iedereen kan meedoen en waarin financiële problemen niet leiden tot langdurige uitsluiting of ongelijke kansen.

Werk en participatie

We blijven mensen begeleiden naar werk, want werken en meedoen vergroten het perspectief op een fijn en gezond leven. Dat doen we als gemeente niet alleen, maar samen met partners die dicht bij de samenleving staan. Een van onze belangrijke partners hierin is Werkom. We zetten in op verdere versterking van deze samenwerking, zodat meer Zaanstaders aan het werk komen. Dit kan ook de druk op de Sociaal Wijkteams verminderen. Daarnaast zijn er veel arbeidsmarktinitiatieven. We vinden het van belang om scherp te kijken naar de effectiviteit van deze initiatieven, zodat het aanbod overzichtelijk en doelgericht blijft.

Inwoners met complexe geldproblemen moeten kunnen terugvallen op steun van de gemeente. Tegelijk blijft het uitgangspunt dat we mensen zoveel mogelijk begeleiden naar werk. We onderzoeken in welke gevallen regelingen onbedoeld kunnen leiden tot een armoedeval. Ook bezien we regelingen die het mogelijk minder aantrekkelijk maken om werk te aanvaarden. Als dat het geval is, passen we die regelingen aan als dat mogelijk is. Dan kijken we onder meer naar bovenwettelijke inkomensregelingen zoals de Individuele Inkomenstoeslag en de collectieve zorgverzekering.

Ook nieuwkomers moeten zo snel mogelijk kunnen meedoen en aan het werk. Dit draagt bij aan een goede inburgering en participatie in de samenleving. Inburgering is een taak van de gemeente. Hiervoor krijgt zij middelen vanuit het Rijk, maar deze zijn niet toereikend. In de uitvoering werken we binnen de beschikbare middelen van het Rijk, ook als de instroom van nieuwkomers toeneemt. Tegelijk zetten we samen met de samenleving in op een zo goed mogelijke inburgering, onder meer via vrijwilligersinitiatieven zoals taalondersteuning en taalmaatjes. We stimuleren dat nieuwkomers snel betaald of vrijwilligerswerk doen, omdat dit de kansen op succesvolle inburgering vergroot.

Samen werken aan Zaanstad (Bestuur, Organisatie en Dienstverlening)

De coalitie geeft in dit akkoord het toekomstige college een omvangrijke opdracht mee terwijl Zaanstad beperkte middelen heeft en in onzekerheid verkeert over langdurige financiering vanuit het Rijk. Ook als het gaat om hoe de gemeente de komende jaren werkt aan de opgaven, wil de coalitie een aantal aandachtspunten meegeven. De gemeente is de afgelopen periode anders gaan werken: opgavegericht, gebiedsgericht en via heldere opdrachten. Daarmee is een goede basis gelegd voor verdere professionalisering.

Om succesvol te zijn, zal de gemeente verder moeten bouwen aan samenwerkingen met anderen. Met het bedrijfsleven bijvoorbeeld, maar ook met de buurgemeenten en andere overheden zoals provincie en rijksoverheid. En vooral ook met de inwoners van Zaanstad. Alleen samen met al deze partijen, kunnen we een stap naar de toekomst zetten. De kern ligt in het bouwen aan vertrouwen in de gemeente. En vertrouwen verdienen, begint bij zelf betrouwbaar zijn. Door heldere afspraken te maken met bedrijven, maatschappelijke en bestuurlijke partners en die na te komen. Door goede dienstverlening in begrijpelijke taal voor onze inwoners. Door zorgvuldig om te gaan met de gegevens van onze inwoners. En door alle Zaankanters gelijk te behandelen.

Kritische reflectie

Dit vraagt een goed moreel kompas, elke dag weer. Daarom hechten we eraan morele oordeelsvorming stevig te verankeren in het werk van college, raad en ambtelijke organisatie. Continue reflectie op het eigen handelen en een zuivere weging van belangen zijn de kern van ambtelijke en bestuurlijke professionaliteit. Op deze verantwoordelijkheid zijn we ten volle

aanspreekbaar. Onze onafhankelijke functionarissen op integriteit, informatieveiligheid en gegevensbescherming helpen daarbij. Daarom kiezen we niet voor het instellen van een externe ethische commissie. Ook nemen we zelf meer verantwoordelijkheid voor beleidsevaluatie en –onderzoek. Hoewel de kritische blik van instanties als de Rekenkamer en de Ombudsman belangrijk is, willen wij dit meer in huis gaan organiseren. Dat is effectiever en kostenefficiënter.

Samenspel

Voor een goed functionerende gemeente die resultaten boekt, is het samenspel tussen gemeenteraad, college en organisatie cruciaal. We zetten de stuurgroep Samenspel voort en blijven investeren in goede onderlinge relaties. Daarbij hebben we respect voor ieders rol. We dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een goede balans tussen de politieke en bestuurlijke ambities enerzijds en de draagkracht van de organisatie anderzijds.

Public affairs

De afgelopen jaren is Zaanstad succesvol geweest in het binnenhalen van Rijksmiddelen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de tientallen miljoenen voor de aanpak van leefbaarheid en veiligheid in Zaandam-Oost en voor de realisatie van grote woningbouwprojecten en infrastructuur. Zeker nu de eigen middelen van de gemeente beperkt zijn, blijven we ons zelf actief nationaal en internationaal op de kaart zetten (public affairs). Ook zetten we de lobby richting provincie, Rijksoverheid én de Europese Unie onverminderd voort. Deze investering betaalt zich terug in onmisbare gelden voor de grote opgaven in onze gemeente. Wel kijken we kritisch naar de uitgaven aan lidmaatschappen van stedelijke koepels.

Zaanstad in de regio

Zaanstad maakt deel uit van de prachtige Zaanstreek. Inwoners wonen, werken, recreëren en ontmoeten elkaar dagelijks in de Zaanstreek, vaak zonder zich bewust te zijn van de onderlinge gemeentegrenzen. De coalitie hecht grote waarde aan die natuurlijke verbondenheid binnen de Zaanstreek en zet zich in voor een sterke samenwerking met onze buurgemeenten. Daarbij respecteren wij de eigen identiteit, autonomie en keuzes van iedere gemeente. Juist de eigenheid van dorpen, wijken en gemeenten maakt de Zaanstreek sterk en bijzonder. Tegelijkertijd hechten wij grote waarde aan het behoud van de historische, economische en maatschappelijke samenhang van de Zaanstreek.

Wij zien meerwaarde in het versterken van de samenhang binnen de Zaanstreek. We zijn bereid om, samen met onze partners, verschillende vormen van samenwerking en bestuurlijke ontwikkeling te verkennen. We gaan, als gemeenten dat zelf wensen, graag in gesprek over verdergaande bestuurlijke samenwerking. Niet vanuit een vooraf bepaald eindbeeld, maar vanuit de gezamenlijke belangen en kansen van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

We vinden het belangrijk om vooruit te kijken en te investeren in een heldere visie op de positie van Zaanstad op de lange termijn. Als sterke en diverse gemeente, waar stedelijke dynamiek, karakteristieke dorpen, industrie, erfgoed en groen samenkomen, heeft Zaanstad veel kwaliteiten om op voort te bouwen. Dit vraagt om strategisch denken over onze rol binnen de regio, onze samenwerking met andere

gemeenten en onze positie op provinciaal en landelijk niveau. De coalitie wil dat Zaanstad een krachtige, betrouwbare en toekomstbestendige gemeente is, met ruimte voor zowel de dynamiek van de stad als de eigenheid van haar dorpen. Tegelijkertijd draagt zij actief bij aan een sterke en samenhangende regio.

Als centrumgemeente vervult Zaanstad een belangrijke functie binnen Zaanstreek-Waterland. Actieve deelname aan de Metropoolregio Amsterdam (MRA) blijft van belang voor de regionale arbeidsmarkt, economische ontwikkeling en grote ruimtelijke opgaven. Bovendien zijn wij een betrouwbare en verantwoordelijke partner voor onze buurgemeenten, onder meer bij maatschappelijke opgaven en de uitvoering van wettelijke taken in het sociaal domein.

Zaanstad blijft openstaan voor constructieve gesprekken over de bestuurlijke toekomst van de regio, waaronder mogelijke toekomstige fusies. De coalitie werkt de visie op regionale samenwerking en bestuurlijke ontwikkeling op de lange termijn verder uit in de Bestuurlijke Verkenningen.

Dienstverlening

Inwoners van Zaanstad mogen rekenen op een goede dienstverlening van de gemeente. Dichtbij, vriendelijk, goed toegankelijk en in helder Zaans. We houden de dienstverlening in Zaanstad-Noord op peil dankzij het gemeenteloket in Krommenie. Daarnaast verkennen we de uitbreiding van digitale dienstverlening. Dit levert gemak op voor de inwoners en is mogelijk kostenefficiënter. Ook gaan we de kwaliteit van de dienstverlening sterker monitoren en verbeteren. Door het hanteren van servicenormen weet de inwoner wat hij mag verwachten van de gemeente, en zorgen we dat we doen wat we beloven.

Met de huidige personeelsbezetting is het lastig voor Burgerzaken om administratieve zaken snel en goed af te handelen. We investeren in extra capaciteit voor het behandelen van woonurgenties in het kader van de wet Versterking regie volkshuisvesting, en dringen bij de rijksoverheid aan op een passende vergoeding voor de extra werkzaamheden. Daarnaast geven we voorrang aan het inlopen van achterstanden in inburgeringszaken. Ook willen we dat vergunningsaanvragen sneller en eenvoudiger worden afgehandeld.

Organisatie

De gemeente heeft bijna 1700 medewerkers in dienst. Daarmee is Zaanstad een van de grotere werkgevers in de regio. Zaanstad is een vitale en diverse organisatie, met een prettige en veilige werksfeer. Hier mogen we trots op zijn. We investeren in het vakmanschap van onze ambtenaren en we staan voor onze mensen. Ook als er iets misgaat, want van fouten kun je leren. Zo weten we schaars talent te vinden, boeien en binden.

Innovatie en digitalisering biedt kansen voor het efficiënt inrichten van onze bedrijfsvoering. Daarbij is het belangrijk zeer zorgvuldig om te gaan met de gegevens van onze inwoners en de veiligheid van onze informatie. Daarom ontwikkelen we een strategie voor data-informatie en de inzet van AI. En houden we de data van inwoners het liefst in eigen beheer. Ook investeren we in de weerbaarheid van de eigen organisatie tegen cybercriminaliteit. Bovendien borgen we de continuïteit van kritische bedrijfsprocessen, ook als bijvoorbeeld de stroom langdurig uitvalt.

In het kader van de bezuinigingen kijken we ook kritisch naar de kosten voor de organisatie. We zijn ons ervan bewust dat de omvang van de organisatie mee beweegt met de ambities van het bestuur en de groei van de stad. Daarom geven wij het toekomstige college ook een taakstelling op de ambtelijke capaciteit mee. Daarbij kijken we allereerst naar natuurlijke uitstroom. Ook willen we de dure inhuur van externen beperken. We verkennen bovendien de mogelijkheden voor het afstoten van kantoorruimte, bijvoorbeeld door thuiswerken te stimuleren. Ongebruikte ruimte zou verhuurd of verkocht kunnen worden.

Inwonersbetrokkenheid

Bestuursstijl

Wij hebben een sterke lokale democratie voor ogen waarin inwoners, gemeente en bestuur samenwerken aan de toekomst van Zaanstad. Daarbij tellen alle dorpen en wijken mee. Onze ambitie is een gemeente die niet tegenover inwoners staat, maar ernaast. Een gemeente die luistert, vertrouwen geeft en ruimte biedt aan initiatief. En een gemeente die samen met inwoners werkt aan sterke dorpen, wijken en buurten, met oog voor hun eigenheid.

De kennis, energie en betrokkenheid van inwoners vormen een groot en vaak onbenut kapitaal. Door bewoners eerder te betrekken bij de inrichting van de openbare ruimte, buurtprojecten en andere lokale opgaven, ontstaat meer draagvlak, meer eigenaarschap en vaak ook betere en doelmatigere oplossingen.

Inwonersparticipatie

Participatie is daarbij vanzelfsprekend een vast onderdeel van ons handelen. Door kennis, ervaringen en ideeën van inwoners actief te benutten, verbeteren we de kwaliteit van beleid en besluitvorming en versterken we het vertrouwen tussen inwoners en overheid.

In Zaanstad gebeurt er al veel om inwoners te betrekken bij ontwikkeling in de gemeente. Van meedenkmiddagen voor kinderen bij het vernieuwen van een speeltuin tot uitgebreide participatietrajecten bij gebiedsontwikkeling of nieuw beleid. En dat is belangrijk, want iedereen wil wat te zeggen hebben over de ontwikkelingen in zijn wijk of buurt. Soms gaat dat goed, maar soms is er ontevredenheid. Mensen voelen zich niet gehoord of weten niet wat er met hun inbreng is gedaan. Ook zijn ze soms teleurgesteld over de uitkomst.

In 2025 stelde de gemeenteraad de Visie op lokale democratie en participatie vast. Daarmee ligt er een goed en duidelijk kader voor goede participatie. De zes partijen onderschrijven de visie en willen graag voortbouwen en verder leren. We betrekken inwoners zo vroeg mogelijk, maken duidelijk waarover zij kunnen meedenken en zorgen voor begrijpelijke informatie. Daarbij kiezen we steeds de vorm die past bij de doelgroep en het vraagstuk, met ruimte voor zowel *meeweten*, *meedenken* als – waar mogelijk – *meebeslissen*. We zorgen voor een transparant proces en koppelen altijd terug wat er met de inbreng gebeurt.

De uitdaging is nu om de visie en het kader goed te borgen in hoe de gemeente dagelijks werkt. Ook moeten we ervoor zorgen dat externe partijen die namens de gemeente werken eveneens de inwonersparticipatie goed vormgeven. Dat geldt vooral ook bij gebiedsontwikkelingsprojecten. Dit vraagt om duidelijke afspraken vooraf, vastgelegd in startnotities en opdrachtverstrekking, maar ook om transparante verantwoording achteraf. Een oprechte luisterende houding van gemeente en bestuurders is hiervoor de basis.

We hebben oog voor diversiteit, zodat we alle perspectieven in beeld krijgen. Daarom moeten we beter proberen om inwoners erbij te betrekken, die niet zo snel naar de gemeente zouden stappen. Denk aan jongeren of mensen met een migratieachtergrond. Of mensen die wel een belang hebben maar niet direct omwonend zijn, zoals woningzoekenden. Daarmee brengen we uiteenlopende belangen beter met elkaar in balans.

We moeten daarvoor innovatieve en creatieve vormen van participatie benutten. We combineren fysieke bijeenkomsten met digitale betrokkenheid. Elke inwoner kan op een laagdrempelige manier deelnemen, in een vorm die de persoon het beste past. Het Zaanse projecten-participatieplatform is daarbij de centrale plek waar onze inwoners projecten, participatiemomenten en mogelijkheden om mee te doen, kunnen vinden.

Gebiedsgericht werken

Zaanstad is een gemeente van wijken en dorpen, elk met een eigen karakter, kracht en uitdaging. En waar situaties verschillen, mag ook de aanpak verschillen. Wat werkt in Assendelft, is niet automatisch de beste oplossing voor Koog aan de Zaan, Westzaan of Poelenburg. Ieder dorp en iedere wijk heeft iets anders nodig om tot bloei te komen. Dat betekent dat niet iedereen altijd hetzelfde krijgt. Gebiedsgerichte keuzes kunnen verschillen en maken van Zaanstad een sterkere gemeente als geheel.

Inwoners voelen zich van oudsher verbonden met de identiteit van hun dorpskern. We willen de herkenbaarheid en trots van onze dorpen en onze stad versterken. Daarom passen we de plaatsnaamborden aan. We doen dit bij voorkeur als we regulier onderhoud uitvoeren of materialen vervangen. Daarnaast gaan we in gesprek met de ANWB en Rijkswaterstaat om de dorpsnamen weer zichtbaar terug te brengen op de bewegwijzering langs rijks- en provinciale wegen.

Actief burgerschap en initiatieven uit de buurt

De kracht van Zaanstad zit in de betrokkenheid van inwoners, verenigingen en vrijwilligers. Veel inwoners zetten zich graag in voor hun dorp, wijk of buurt. En hebben ideeën over hoe het mooier en beter kan. De gemeente ondersteunt deze initiatieven al op een aantal manieren. Wij willen het programma Voor Je Wijkie verder ontwikkelen, zodat het beter aansluit bij de praktijk in onze dorpen en wijken. Zo willen we jaarlijks terugkerende activiteiten die aantoonbaar bijdragen aan de leefbaarheid en verbinding in een buurt, meer zekerheid bieden. Voor evenementen zoals Sinterklaasintochten, en andere breed gedragen initiatieven onderzoeken we een subsidiesystematiek waardoor organisatoren minder tijd kwijt zijn aan jaarlijkse subsidieaanvragen. Tegelijkertijd blijft er voldoende ruimte binnen het budget voor nieuwe ideeën en initiatieven van inwoners.

Buurthuizen en wijkcentra zijn belangrijke voorzieningen voor ontmoeting, activiteiten en sociale samenhang in onze wijken en dorpen. We blijven de bestaande buurthuizen ondersteunen. In wijken zonder buurtcentra sluiten we aan bij bestaande initiatieven, netwerken en vrijwilligersorganisaties. We kiezen ervoor om de aanwezige krachten beter te benutten en te ondersteunen, in plaats van nieuwe structuren op te tuigen. Zo maken we het inwoners gemakkelijker om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun buurt en versterken we actief burgerschap van onderop.

Dorpen- en wijkenvisie

We geven ruimte aan informele dorps- en wijkraden. Daar waar deze raden kansrijk zijn, versterken we deze, zodat inwoners meer invloed krijgen op hun leefomgeving en hun relatie met de gemeente versterken. Daarbij blijven deze raden een platform van en voor inwoners; zij nemen niet de rol van gemeenteraad of college over.

Wij stellen samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties een dorpen- en wijkenvisie op. Daarin brengen we per dorp en wijk in beeld wat de kracht van het gebied is, welke uitdagingen er zijn en welke ambities inwoners zelf hebben voor hun leefomgeving. Deze visie wordt de basis voor maatwerk in beleid, investeringen en dienstverlening. Daarbij kijken we eerst hoe bestaande budgetten slimmer en dichter bij de buurt kunnen worden ingezet. Het kan zijn dat die niet voldoende blijken om succesvolle initiatieven of een betere gebiedsgerichte aanpak mogelijk te maken. Als dat zo is, gaan wij hierover met de wijk, het dorp of de raad in gesprek. Want investeren in de wijk is investeren in vertrouwen, eigenaarschap en de toekomst van onze stad en onze dorpen.

Gebiedsteams

Om dit mogelijk te maken versterken we de gebiedsteams verder. Wij willen de multidisciplinaire gebiedsteams verder versterken, zodat signalen uit buurten sneller worden opgepakt en inwoners gemakkelijker hun weg naar de gemeente vinden. Ook de wijkmanagers spelen hierbij een belangrijke rol, als herkenbaar aanspreekpunt in de wijk. Samen met de dorps- en wijkwethouders willen we deze verbinding verder versterken, zodat inwoners ervaren dat de gemeente naast hen staat. Gebiedsteams krijgen meer ruimte om samen met inwoners oplossingen te organiseren en invloed uit te oefenen op de inzet van bestaande middelen binnen hun gebied.

Financiën

Het financiële perspectief van de gemeente Zaanstad voor de komende raadsperiode is zorgelijk. Als gevolg van kortingen van het rijk, oplopende kosten in de jeugdzorg, aanhoudende inflatie, netcongestie en onzekerheden in de economie staat de gemeentelijke Begroting en uitvoering structureel onder druk. De meerjarenramingen laten zien dat de financiële tekorten vanaf 2028 nijpend worden. Het rijk heeft al eerder met de korting op het accres 2,3 miljard bezuinigd op het gemeentefonds. Voor 2028 krijgen gemeenten 1 miljard minder voor de uitgaven aan jeugdzorg. In 2029 wordt vervolgens nog eens 1 miljard gekort op maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Voor Zaanstad betekenen deze bezuinigingen een korting van ongeveer 40 miljoen euro. Tegen deze achtergrond moeten gemeenten een sluitende meerjarenbegroting opstellen.

Deze coalitie wil desalniettemin een gezonde financiële huishouding voeren. Dat is belangrijk voor de toekomst van Zaanstad. Het maakt ons weerbaar tegen eventuele toekomstige tegenvallers. Ook biedt het enig perspectief wanneer er nog onvoorziene noodzakelijke investeringen nodig zijn.

De coalitie neemt daarom veel maatregelen om de kosten terug te dringen en de inkomsten te verhogen. De maatregelen zijn vaak stevig en ze hebben een impact op de gemeente, haar inwoners en organisaties. Al onze opgaven worden geraakt door de financiële bijstellingen.

Een uitzondering maakt de coalitie voor de opgave Veiligheid. Daarop bezuinigen wij niet omdat de uitdagingen op dat vlak groot zijn en de coalitie dit erg belangrijk vindt. De financiële situatie zorgt ervoor dat we terug moeten naar onze kerntaken. Er is nog maar beperkt ruimte voor iets extra's. Het betekent ook dat we de wettelijke taken veelal gaan uitvoeren op het

wettelijk minimum. We kijken daarbij zo veel mogelijk naar wat we voor een taak van het rijk krijgen. We kijken ook kritisch welke middelen wij uitgeven aan wettelijke taken en welke kosten daarbij we aan het rijk kunnen toerekenen. Daarbij streven wij ernaar om de impact op de gemeente, haar inwoners en organisaties zo klein mogelijk te laten zijn. Dit willen we bereiken door scherp aan de wind te blijven varen, door te kijken naar de effectiviteit en efficiency van beleid en uitvoering en door de inkomsten te verhogen, zonder de lasten voor inwoners te verzwaren.

We blijven sterk lobbyen in Den Haag voor een rechtvaardige vergoeding voor de taken die wij samen met of in opdracht van het rijk uitvoeren, zoals de jeugdzorg. Hier zetten we de lijn van het vorige college vasthoudend voort. We trekken op met Raden in Verzet en ondersteunen dit met ambtelijke capaciteit.

Tegelijkertijd grote maatschappelijke opgaven om extra investeringen en inzet. Op een aantal plekken kiezen we hier bewust voor. Soms zijn deze uitgaven onvermijdelijk. Voor andere uitgaven geldt dat deze laten zien dat we op onderdelen een andere koers gaan varen, zoals bij veiligheid, parkeren en het maken van dorpsvisies.

In de financiële oplossingen die wij presenteren, volgen we de inhoudelijke keuzes die we maken. Nog niet alle besluiten zijn helemaal financieel uitgewerkt, dat kan ook niet op deze termijn. Deze uitwerking laten we aan het nieuwe college en we vragen deze om de uitgewerkte voorstellen te verwerken in de Voorjaarsnota 2027 en de Begroting 2028. De keuzes voor 2027 en 2028 hebben we wel al concreet ingevuld zodat deze voldoen aan het provinciaal toezicht.

De aanhoudende onzekerheid rond het Gemeentefonds en de beperkte compensatie voor de stijgende kosten van de jeugdzorg maken het voor gemeenten steeds lastiger om structurele opgaven duurzaam te financieren. Daarom bereiden wij ons tegelijkertijd voor op verschillende financiële scenario's. Zo maken we een scenario B voor de jeugdhulp en blijven wij kritisch kijken naar mogelijkheden voor besparingen, efficiëntere uitvoering en actualisatie van prioriteiten.

Hierbij hebben wij ook gekeken naar de belangrijke besluiten die de komende periode op ons afkomen, zoals die zijn opgenomen in de Staat van Financiën. Een aantal voorstellen zullen wij navolgen. Deze zijn ook zichtbaar gemaakt in deze paragraaf en als 'wens' opgenomen. Voor deze genoemde punten geldt dat we hierop inzetten zodra de financiële ruimte daar mogelijkheden toe biedt.

		2026	2027	2028	2029	2030
Beginstand voorjaarsnota 2026			4.658	26.397	30.780	34.699
Ontwikkelingen na de voorjaarsnota 2026						
Onderuitputting 2026 verwerking bij de NARAP		-10.000				
Raming BUIG			-2.000	-	-1.500	
Raming OZB			-900	-900	-900	-900
Meicirculaire			-1.473	-3.161	-1.126	-4.074
Egalisatiereserve					-592	
Extra inzet vanuit het Coalitieakkoord						
Kansengelijkheid	Minimaregelingen		244			
Verstedelijking	Funderingsherstel			159	500	500
	Uitstel invoering vaarvignet		300			
	Park Hoogtij		124	124	124	124
	Extra ruimte voor parkeren		150	150	150	150
	Mobiliteit		250	250	250	250
Duurzaamheid	Poldervisie Assendelft		459	459		
Gezondheid	Toezicht in ketens jeugd en WMO			522	522	522
	Extra inzet BIBOB		417	417	417	417
Economie, kunst en cultuur	Markten mogelijk maken		50	50	50	50
	Continuëren uitvoeringsplan economische visie			561	561	561
	Bestuursopdracht evenementen		224	355	355	
Veiligheid	Onderhoudsbudgetten VRZW		140	140	140	140
	Structurele financiering TWO			951	1.200	1.200
	Structurele financiering interventieteam				211	876
	Cameratoezicht		370	370	370	370
	Camera's		400			
	Persoonsgerichte aanpak volwassenen		250	250	250	250
Samen werken aan Zaanstad	Juridische inzet		400	400	400	400
	Informatieveiligheid		500	500	500	500
	Budget wijken en dorpen		150	150	150	150
	Continuering budget bestuur		550	550	550	350
	Lobbyist		138	138	138	138
	Public affairs		100	100	100	100
Financien	Bezwaar WOZ		633	633	633	633
	Groei van de gemeente		2.428	2.428	2.428	2.428
Totale financiële opgave			8.562	31.993	36.661	39.834

(Bedragen x € 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
Bijstellingen in de begroting					
<i>Algemene bijstellingen</i>					
Bijstelling stelpost planningsoptimisme		-600	-600	-600	-600
VNG advies Jeugdzorg			-10.900	-10.900	-10.900
Besparing kosten Jeugdzorg/WMO door intensivering toezicht			-522	-522	-522
Realisatiestimulans		-1.000	-1.000	-1.000	
Structurele inzet egalisatiereserve		-3.692	-3.228	-2.995	-5.974
Bijstelling bestemmingsreserves	-5.000				
Stoppen storting Transformatiefonds		-5.401	-4.976	-4.551	-4.100
Lagere dotatie reserve bodembeheer		-366	-366	-366	-366
Extra rijksmiddelen duurzaamheid (CDOKE)		3.900	3.900	3.900	3.900
Capaciteit duurzaamheid dekken uit extra rijksmiddelen (CDOKE)		-1.300	-1.300	-1.300	-1.300
Inkomende rijksmiddelen duurzaamheid (CDOKE)		-3.900	-3.900	-3.900	-3.900
Zaans Museum		1.464	1.464	1.464	1.464
Kapitaallasten verbouwing Museum				600	600
Exploitatie zwembad De Slag		400	800	800	800
Afstel zero emissie zones		-978			
Groei van de gemeente		-2.466	-2.466	-2.466	-2.466
Totaal algemene bijstellingen		-13.939	-23.094	-21.836	-23.364
Benodigde bijstellingen in de opgaven			8.899	14.825	16.470
Bijstellingen in de opgaven					
Kansengelijkheid			-3.043	-3.043	-3.043
Verstedelijking			-943	-943	-943
Duurzaamheid			-75	-75	-75
Gezondheid			-2.275	-3.022	-3.022
Economie, kunst en cultuur			-1.563	-2.125	-2.125
Veiligheid			0	0	0
Samen werken aan Zaanstad					-150
Taakstellende opdracht aan het college				-3.617	-3.112
<i>Bijstelling ambtelijke organisatie</i>					
Personeel en bedrijfsvoering		500	-1.000	-2.000	-4.000
Totaal bijstellingen		-13.439	-31.993	-36.661	-39.834
Bijstelling Egalisatiereserve		4.877			
Eindsaldo Coalitieakkoord		0	0	0	0

Beginstand

De start van onze financiële paragraaf is de Voorjaarsnota zoals die door de raad is vastgesteld. Dit is het meest recente financiële kader.

Ontwikkelingen na de Voorjaarsnota

In de periode na de Voorjaarsnota heeft een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden met impact op de financiën. Wij zien in 2026 op enkele posten onderuitputting ontstaan, die we nu reeds kunnen meenemen in het financiële plaatje. Dit gaat onder meer over de ruimte die al in de Voorjaarsnota zichtbaar was. Verder zijn er meevallers bij de OZB (Onroerend Zaken Belasting), de BUIG (de gebundelde uitkering in het kader van o.a. de Participatiewet), en vanuit de Oekraïne reserve. Deze middelen worden bij de NARAP in de egaliseringsreserve gestort en helpen zo het structurele beeld met 10 procent van deze middelen te verbeteren. De meevaller bij de BUIG en de OZB kennen (deels) ook een structurele doorwerking. Tot slot laat de meicirculaire enkele gunstige ontwikkelingen zien, die we nu ook al meenemen.

Extra uitgaven in het coalitieakkoord

Kansengelijkheid

Bij een aantal ontwikkelingen is besluitvorming nodig zodat de gemeente zich aan de wettelijke termijnen voor minimaregelingen kan houden.

Verstedelijking

Deze coalitie wil graag parkeren beter mogelijk maken. Daarom maken we hiervoor ruimte en prioriteren we dit ook in de wensenlijst voor nieuwe investeringen. We besteden extra middelen aan funderingsherstel. Zo borgen we de financiële afspraken met het Rijk en kunnen we de aanpak van herstel continueren. We nemen meer tijd om na te denken over de invoering van het vaarvignet. In 2026/2027 werken we aan een recreatieve bufferzone tussen Nauerna en het bedrijventerrein HoogTij. We trekken extra middelen uit voor de uitvoering van het Zaans mobiliteitsplan.

Duurzaamheid

Voor de grote ruimtelijke opgave in de polder Assendelft is een visie, projectleiding en projectbudget nodig.

Gezondheid

Het vorige college heeft een start gemaakt met intensiever toezicht in de keten jeugdzorg en WMO. Deze coalitie continueert die aanpak. De coalitie verandert de ondersteuning aan mantelzorgers door meer in te zetten op het leveren van respijtzorg. We maken de uitvoering van de wet Bibob (screening en onderzoeken) meerjarig mogelijk en evalueren na twee jaar of dit zich ook uitbetaalt.

Economie en kunst en cultuur

We willen de organisatie van de markten in Zaanstad structureel mogelijk blijven maken. We gaan structureel door met het uitvoeringsplan van de Economische visie 2030. We verlengen de bestuursopdracht Evenementen en geven daarmee het evenementenbeleid verder vorm.

Veiligheid

De onderhoudsbudgetten worden overgedragen van de gemeente naar de Veiligheidsregio (VrZW) en op niveau gebracht. De inzet van het Interventieteam en het team wijkgerichte overlast zetten we structureel door. We verhogen het aantal camera's in de gemeente en zorgen voor capaciteit om toezicht te houden. We maken middelen vrij voor de persoonsgerichte aanpak volwassenen.

Samenwerken aan Zaanstad

Er wordt budget uitgetrokken voor een versteviging van wijk- en dorpsgericht werken. Ook worden de plaatsnaamborden in Zaanstad vervangen voor borden die duidelijk maken om welk dorp het gaat.

Het budget voor extern juridisch advies brengen we op het niveau dat nodig is. We moeten onze verdediging tegen cybercrime continu verbeteren. Het nieuwe college continueert de inzet van 6,1 fte wethouders. Om de lobby blijvend te kunnen voeren, maken we daar structureel middelen voor vrij.

Financiën

De opkomst van zogeheten 'no cure no pay'-bureaus heeft ook in Zaanstad geleid tot een stijging van het aantal WOZ-procedures. We maken structurele middelen vrij voor de uitvoering van het volledige heffings- en bezwaar/beroepsproces. Jaarlijks groeit onze gemeente met woningen en inwoners. Deze groei genereert extra inkomsten uit het gemeentefonds en de OZB. Deze middelen besteedt de coalitie om in de noodzakelijke uitgaven te voorzien die gepaard gaan met deze groei.

Noodzakelijke uitgaven groei

(Bedragen x € 1.000)

	2027	2028	2029	2030
Onderhoudslasten openbare ruimte a.g.v. areaaluitbreiding	350	350	350	350
Groei van de meldingen openbare ruimte	139	139	139	139
Werkzaamheden mobiliteit	298	298	298	298
Sportstimulering	41	41	41	41
Volumegroei jeugdhulp door groei aantal jeugdigen/inwoners	457	457	457	457
Volumegroei Wmo door groei aantal inwoners	398	398	398	398
Toenemende vraag subsidieregelingen cultuur & evenementen	180	180	180	180
Capaciteit Bouw-RO toezichthouders en handhavingsjuristen	69	69	69	69
Leaseauto's toezicht/handhaving	25	25	25	25
Capaciteit BOA's	98	98	98	98
Capaciteit voor ondermijning	50	50	50	50
Toename overlastmeldingen	34	34	34	34
Toename afspraken bij burgerzaken	128	128	128	128
Toename contactmomenten Klant Contact Center (KCC)	38	38	38	38
Waardebepaling, heffen en invorderen gemeentelijke belastingen	123	123	123	123
Totaal	2.428	2.428	2.428	2.428

Bijstellingen in de begroting

Planningsoptimisme

Uit analyse van de werkelijke kapitaallasten ten opzichte van de begrote kapitaallasten van de afgelopen vier jaar blijkt dat we jaarlijks € 0,6 mln. minder uitgeven dan begroot. Dit wordt nu bijgesteld.

VNG-advies jeugdhulp

De kosten voor de jeugdhulp stijgen en worden nog niet volledig door het rijk vergoed. Omdat het rijk hier wel toe verplicht is doet de commissie Van Ark onderzoek naar ontwikkelingen in de jeugdhulp. Zij geeft naar verwachting begin 2027 een zwaarwegend advies aan het kabinet om gemeenten voldoende te vergoeden voor de kosten. We vertrouwen er daarom ook op een extra bijdrage van het rijk voor de jeugdhulp vanaf 2028 te ontvangen. Dit is ook wat de VNG aan gemeenten adviseert. Voor het geval deze middelen niet volledig worden toegekend, werken we aan een scenario B voor de dekking van de jeugdhulp.

Lagere lasten jeugdhulp en WMO

Het intensiveren van het toezicht in de keten jeugdhulp en WMO heeft als effect dat er lagere lasten zijn bij de jeugdhulp en de WMO.

Realisatiestimulans

Met ingang van 1 januari 2026 is er een nieuwe financiële regeling van het Rijk in werking, de Realisatiestimulans 2025-2029. Wij kiezen er voor deze middelen te gebruiken om ons tekort te reduceren.

Structurele inzet egalisereserve

Volgens nieuw regels mogen gemeenten 10 procent van de algemene reserve inzetten als structureel dekkingsmiddel. In Zaanstad gebruiken we daar de egalisereserve voor. Deze inzet stijgt omdat de reserve is gegroeid. Daarnaast verwachten we in 2026 extra groei van 10 mln. en gebruiken we een deel van de bestemmingsreserves voor dit doel (5 mln).

Bestemmingsreserves

We gebruiken een deel van onze bestemmingsreserves voor het versterken van de egalisereserve.

Andere aanwending dotatie transformatiefonds

De omvang van het transformatiefonds is ruim voldoende om aan de verplichtingen te voldoen. De rijksbijdragen voor woningbouw en onze nieuwe koers ten aanzien van de woningbouwprogrammering maken het mogelijk de geplande dotaties aan het fonds anders te benutten.

Lagere dotatie bodembeheer

De dotatie aan deze bestemmingsreserve is door extra rijksmiddelen niet meer nodig.

Rijksmiddelen duurzaamheid (CDOKE)

Vanuit de meicirculaire is gebleken dat gemeenten extra middelen krijgen voor duurzaamheid. Dit geldt zeker voor 2027 en naar verwachting ook tot en met 2030. Deze extra middelen bieden de mogelijkheid om de inzet op duurzaamheid binnen de gemeente te continueren en te versterken. We kiezen ervoor om de bestaande gemeentelijke inzet hieruit te dekken. Ook combineren we de inzet van deze middelen voor verduurzaming met het werken aan onze andere opgaven, zoals de investering voor de verduurzaming van het Zaantheater, duurzaamheid in de openbare ruimte en bij sportaccommodaties.

Zaans Museum

Omdat we een andere aanpak van de Zaanse Schans voorstaan, worden de kosten voor het Zaans Museum technisch weer in de Begroting opgenomen en ook de noodzakelijke verbouwing structureel gedekt.

Zwembad de Slag

We begroten de exploitatie die past bij de bouw van het nieuwe zwembad De Slag, gepland voor oplevering in 2027.

Zero emissiezones

Het afstellen van de zero emissiezones levert een voordeel op.

Groei van de gemeente

Jaarlijks groeit onze gemeente met woningen en inwoners. Deze groei genereert extra inkomsten uit het gemeentefonds en de OZB.

Bijstellingen per opgave

Een deel van het tekort op de Begroting lossen we op door keuzes te maken binnen de opgaven in de Begroting. Per opgave geven we vervolgens aan op welke activiteiten we besparen.

Kansengelijkheid		(Bedragen x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
Brugfunctionarissen financieren uit OAB			-214	-214	-214
Schoolmaatschappelijk werk financieren uit OAB			-356	-356	-356
Onderwijshuisvesting naar BENG			0	0	0
Stadspas stoppen			-100	-100	-100
Inburgering terug naar wettelijk minimum			-158	-158	-158
Opgavenbudget effectiever			-250	-250	-250
Armoedebeleid effectiever			-250	-250	-250
Verminderen Individuele Inkomens Toeslag			-990	-990	-990
Stoppen ziektekostenverzekering			-2.900	-2.900	-2.900
Bijzondere Bijstand naar wettelijk minimum (100%)			2.175	2.175	2.175
Totaal Kansengelijkheid			-3.043	-3.043	-3.043

We gaan meer terug naar de kerntaken en de wettelijke eisen in dit programma. We beëindigen de stadspas en behouden de brugfunctionarissen en het schoolmaatschappelijk werk, maar dekken dit in het vervolg uit de specifieke rijksmiddelen voor onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Dit levert een besparing op in de algemene middelen. We houden de wettelijke (BENG-) normen aan voor onderwijs-huisvesting, omdat we ook zien dat scholen moeite hebben met de cofinanciering. De besparingen zijn zichtbaar vanaf 2031 en lopen op tot significante

bedragen. We gaan terug naar de minimaal wettelijk eisen op inburgering en onze armoederegelingen. Individuele inkomenstoelage, Bijzondere Bijstand en de zorgverzekering. Door het verminderen van de Individuele Inkomens toeslag (IIT) en het stoppen met de bijdrage zorgverzekering, stijgt de vraag naar Bijzondere Bijstand en de uitvoeringskosten. Tot slot verhogen we de effectiviteit van het opgavebudget en armoedebeleid en gaan zo overlap en versplintering tegen.

Verstedelijking		(Bedragen x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
MAAK en gebiedsontwikkeling			-500	-500	-500
Biodiversiteitsbeleid			-200	-200	-200
Verlengen afschrijving vastgoed en onderwijshuisvesting			PM	PM	PM
90% tarief rioolheffing kwijtschelden			-75	-75	-75
Kunst in de openbare ruimte			-168	-168	-168
Totaal Verstedelijking			-943	-943	-943

We voeren zelf de regie op onze woningbouwopgave, waarbij de aantallen niet meer leidend zijn. We beperken daartoe het aantal nieuwe projecten, we focussen op het middensegment en rekenen zo veel mogelijk kosten toe aan de ontwikkelaars. We stoppen met kunst in de openbare ruimte. Biodiversiteitsbeleid is van belang voor biodiversiteit, maar kan en

moet goedkoper worden. Het kan op termijn goedkoper zijn dan traditioneel maaien. We verlengen de afschrijvingstermijn van onze (onderwijs)huisvesting. Door het bedrag aan kwijtschelding te verlagen van 100 procent naar 90 procent realiseren we een besparing.

Duurzaamheid		(Bedragen x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
90% tarief afvalstoffenheffing kwijtschelden			-75	-75	-75
Totaal Duurzaamheid			-75	-75	-75

Door het bedrag aan kwijtschelding te verlagen van 100 procent naar 90 procent realiseren we een besparing.

Gezondheid		(Bedragen x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
Slim Investeren			-676	-676	-676
RAAZ			-144	-216	-216
GGD			-280	-280	-280
Plustaken GGD			-500	-500	-500
Efficiency en beleidskeuzes Werken in de Wijk			-675	-1.350	-1.350
Totaal Gezondheid			-2.275	-3.022	-3.022

We besparen op slim investeren en beëindigen de relatie met RAAZ. We schrappen een deel van de plustaken GGD op het gebied van opvoedondersteuning. We besparen 5 procent bij de GR GGD (eerder al voor 2 procent ingevuld) en bij Werken in de Wijk, zo veel als mogelijk via efficiency en verder door aanpassing van de inhoudelijke opdracht aan deze partijen. We heroverwegen het mantelzorgcompliment en vervangen dit door het intensiveren van respijtzorg.

Verder krijgt het college de opdracht de besparingen bij Gezondheid verder in te vullen en aanvullend de groei van de uitgaven jeugdhulp terug te brengen tot de omvang van de daartoe bestemde rijksmiddelen. Verder gaan we de mogelijkheden van budgetplafonds onderzoeken. Ook willen met de inzet van anderhalve-lijns-zorg en een collectief aanbod de groei uit de tweedelijns zorg te halen. Een efficiënter keten moet doelmatiger werken, zodat enerzijds de instroom vermindert en anderzijds de behandelduur en intensiteit afneemt.

Economie, Kunst en Cultuur		(Bedragen x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
Reserveringsgelden riviercruises			-200	-200	-200
Diverse maatregelen kunst en cultuur			-1.363	-1.925	-1.925
Totaal Economie, Kunst en Cultuur			-1563	-2125	-2125

We creëren extra inkomsten door de reserveringsgelden voor de riviercruises te verhogen. Het aanbod van onze culturele voorzieningen past niet meer bij de middelen die we beschikbaar hebben. Een aantal voorzieningen moet meer op eigen benen komen te staan, door hun programmering aan te passen en hun eigen inkomsten te verhogen. We zetten

verder in op een beperking van het aanbod, waarbij we de versnippering en de overlap tegen gaan. Ook halen we op een aantal plekken de "overhead" uit de regeling, om zo de beperkte middelen directer bij de cultuurgebruiker te krijgen. Het is een opdracht aan het college om de besparingen bij Kunst en Cultuur voor de Begroting 2028 verder in te vullen.

Samen werken aan Zaanstad		(Bedragen x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
Anders inzetten van Rekenkamer en ombudsman					-150
Totaal Samen werken aan Zaanstad					-150

De coalitie vult de dienstverlening van de Rekenkamer en de ombudsman vanaf 2030 anders in en realiseert daarmee tevens een besparing.

Overig		(Bedragen x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
Opdracht aan het college				-3.617	-3.112

Het college krijgt de opdracht om taakstellend de resterende bedragen voor 2029 en 2030 in te vullen bij de Voorjaarsnota 2027 ten behoeve van de Begroting 2028. Hierbij is het belangrijk om ook te kijken naar

de efficiency in de uitvoering en het inkoopbeleid. We onderzoeken ook hoe we het verdienvermogen van de gemeente kunnen verhogen. We bekijken daarbij de mogelijkheden van het bestuurlijk instrumentarium.

Bijstellingen ambtelijke organisatie		(Bedragen x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
Personeel en bedrijfsvoering		500	-1.000	-2.000	-4.000

De personele bezetting en de bedrijfsvoering dalen mee met de keuzes van het bestuur. Daarnaast omarmen we de kansen van AI om efficiënter te werken.

Om dat te kunnen realiseren zetten we in 2027 extra in op een programma dat dat mogelijk maakt.

Wensen

De coalitie heeft ambities die nu geen financiële dekking in de Begroting hebben. Deze zijn hieronder opgenomen als wensen in het geval dat er ruimte komt in de Begroting. Deze wensen zullen dan als prioriteit bij de integrale afweging worden opgevoerd.

- Verbeteren kwaliteit openbare ruimte
- Fietsparkeren
- Schoolzwemmen
- Koningsdag
- Straattoezicht in de hele gemeente
- Gemeentebreed interventieteam
- Data in eigen beheer inwoners
- Gratis OV voor kinderen en ouders
- Ontsluiting Poelenburg bij Vlinderbrug
- Aanlegsteiger Hembrugterrein
- Verlagen kosten(dekkendheid) kleine evenementen
- Sociaal veilige openbare ruimte
- Subsidies Kunst en Cultuur
- Doorontwikkelingen en uitvoering van inwonersparticipatie
- Gebiedsregisseurs

Begrotingsregels en afspraken

1. De meerjarenbegroting dient structureel en reëel in evenwicht te zijn. Indien in het eerste jaar sprake is van een tekort, wordt het structurele evenwicht uiterlijk in het laatste jaar van de meerjarenraming hersteld. Eventuele begrotingsadviezen van de VNG worden hierbij betrokken.
2. We sturen op structureel evenwicht door in onze Begroting een duidelijk onderscheid te maken tussen incidenteel en structureel beleid. Structurele lasten worden gedekt met structurele baten en incidentele lasten met incidentele baten. De egaliseringsreserve kan onder voorwaarden worden ingezet als structureel dekkingsmiddel (maximaal 10% van het vrije deel van de algemene reserves en bij een minimale solvabiliteit van 20%).
3. Het college wordt opgedragen de resterende taakstelling uit dit akkoord per programma nader uit te werken bij de Voorjaarsnota 2027, zodat deze op het budget van de desbetreffende prestatie verwerkt kunnen worden in de Voorjaarsnota 2027 en de Begroting 2028. Aanvullingen op reeds benoemde besparingen worden daarbij niet uitgesloten.
4. Er zijn onzekerheden over de toereikendheid van de middelen voor de jeugdzorg door het rijk. Hoewel het te verwachten is dat er bij de Voorjaarsnota 2027 voldoende middelen door het rijk ter beschikking worden gesteld, krijgt het college de opdracht om een 'scenario B' uit te werken voor het geval de middelen van het rijk ontoereikend blijken. Het is belangrijk dat het college dan bij de Voorjaarsnota in 2027 in staat is om de Begroting 2028 alsnog sluitend te krijgen.
5. Het college draagt er zorg voor dat de bijstelling van € 5 mln. in de bestemmingsreserves in de Begroting 2027 wordt toegedeeld aan de desbetreffende reserves.
6. In het akkoord worden enkele knelpunten in de uitvoering van beleid opgelost. Daarnaast is er een aantal knelpunten als wens opgenomen. Overige knelpunten uit de Staat van Financiën ontvangen thans geen middelen. Het college wordt opgedragen om op deze punten ambities, taken en uitvoeringskracht in overeenstemming te brengen met de beschikbare middelen. Waar bestuurlijk relevant worden oplossingsrichtingen ter besluitvorming aan het college voorgelegd. Deze knelpunten worden in deze periode niet opnieuw als knelpunt/claim ingebracht, tenzij dit door het college wordt voorgesteld.
7. Het akkoord bevat wensen die worden betrokken bij de toekomstige integrale afwegingen. Het college besluit jaarlijks in de Voorjaarsnotacirculaire, op voorstel van de wethouder Financiën, of deze wensen kunnen worden uitgewerkt ten behoeve van deze afweging. Dit is afhankelijk van de beschikbare financiële ruimte. De integrale afweging vindt twee keer per jaar plaats bij de Voorjaarsnota (op hoofdlijnen) en bij de Begroting (nadere uitwerking).
8. Nieuwe knelpunten in de uitvoering van bestaand beleid worden uitsluitend betrokken bij de integrale afweging indien deze gepaard gaan met een concreet dekkingsvoorstel en/of beleidsaanpassing binnen hetzelfde programma, tenzij het college hier anders over besluit.
9. Ieder collegelid is verantwoordelijk voor de realisatie van de in de Begroting opgenomen doelstellingen en prestaties binnen de eigen portefeuille, binnen de daarbij behorende middelen. Structurele mee- en tegenvallers maken onderdeel uit van de integrale afweging. Bij tegenvallers draagt het betreffende collegelid zorg voor een voorstel tot dekking, met uitzondering van autonome ontwikkelingen. Incidentele meevallers kunnen binnen het programma worden aangewend voor incidentele tegenvallers en knelpunten.
10. Voorstellen van het college tot tussentijdse begrotingswijzigingen zijn alleen toegestaan in zeer uitzonderlijke gevallen en moeten een integraal dekkingsvoorstel bevatten. Indien dekking plaatsvindt binnen hetzelfde product of programma, is het college bevoegd hierover te besluiten. Programma-overstijgende voorstellen worden ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.
11. Nieuwe wensen voor investeringen en verschuivingen van wens naar reservering worden bij de Voorjaarsnota en Begroting integraal afgewogen tegen de actuele financiële ruimte en risico's.

12. De raad besluit over de Voorjaarsnota en de Begroting. Binnen dit proces is ruimte voor amendementen en moties. Amendementen en moties worden door deze coalitie enkel in behandeling genomen indien zij voorzien zijn van een deugdelijk dekkingsvoorstel. De griffie en de ambtelijke organisatie kunnen voorzien in technische ondersteuning.
13. Om zoveel mogelijk wijk- en dorpsgericht te werken, bepalen we per programma welke middelen zich hiervoor lenen en zetten we deze middelen in afhankelijk van de lokale opgaven. We doen dit in overleg met de wijkwethouder en vakwethouder.
14. De raming van het gemeentefonds is gebaseerd op rijkscirculaires en gemeentelijke aannames. De middelen uit het gemeentefonds zijn vrij besteedbaar en fungeren als algemeen dekkingsmiddel.
15. Decentralisatie-uitkeringen, bijzondere fondsuitkeringen en taakmutatie maken onderdeel uit van de algemene uitkering en worden betrokken bij de integrale afweging. Deze middelen worden niet automatisch aangewend voor de door het Rijk beoogde doelstellingen. Er wordt gezien in hoeverre zij kunnen bijdragen aan gemeentelijke prioriteiten.
16. Bij taakmutaties vanuit het Rijk, specifieke uitkeringen, decentralisatie-uitkeringen, bijzondere fondsuitkeringen en ontvangen subsidies wordt expliciet rekening gehouden met uitvoeringskosten binnen de gemeentelijke organisatie, zowel in het primaire proces als in de bedrijfsvoering. Bij uitbreidingen in het primaire proces wordt een overheadopslag gehanteerd, die jaarlijks wordt geïndexeerd.
17. Het Transformatiefonds wordt ingezet voor het dekken van de onrendabele top bij woningbouwontwikkeling. Kosten die samenhangen met onder meer grond- en vastgoedverwerving, sanering, aanpak van hinderende milieucontouren (BBT-plus), herbestemming van erfgoed, aanleg van infrastructuur en parkeeroplossingen komen in aanmerking, mits deze kosten aantoonbaar bijdragen aan extra nieuwbouw.
18. Een positief jaarrekeningresultaat wordt betrokken bij de integrale afweging in de Voorjaarsnota, met daarbij de volgende volgorde:
 - a. toevoeging aan de algemene reserve indien het weerstandsvermogen onder de bandbreedte ligt;
 - b. inzet voor noodzakelijke incidentele maatregelen;
 - c. toevoeging aan de egalisatiereserve.
19. Bij het opstellen van de Begroting wordt jaarlijks rekening gehouden met de financiële gevolgen van gemeentelijke groei. Deze worden gedekt uit de daarmee samenhangende extra inkomsten, zoals hogere uitkeringen uit het gemeentefonds en stijgende OZB-opbrengsten.
20. Voor retributies, rechten en heffingen geldt als uitgangspunt volledige kostendekkendheid, tenzij de raad op voorstel van het college anders besluit.
21. We kiezen ervoor om de weerstandsratio voorlopig op 1,1 te laten staan. Als er in de komende Jaarrekeningen overschotten ontstaan, gebruiken we die om onze Algemene Reserve te versterken, en door te groeien naar een ratio van 1,4.
22. Het risicoprofiel wordt tweemaal per jaar geactualiseerd, bij de Begroting en de Jaarrekening. Bij de Jaarrekening wordt tevens beoordeeld of het weerstandsvermogen toereikend is. Indien het weerstandsvermogen binnen de bandbreedte blijft, vinden geen mutaties in de algemene reserve plaats. Bij overschrijding wordt een storting overwogen. Risico's en beheersmaatregelen worden periodiek besproken met de betreffende portefeuillehouders en, indien nodig, met de wethouder Financiën.
23. De portefeuillehouder Financiën ziet toe op de naleving van deze financiële kaders, wordt tijdig geïnformeerd over afwijkingen en is betrokken bij de voorbereiding van besluitvorming over dossiers met substantiële financiële impact.
24. Waar nodig worden deze kaders nader uitgewerkt in de financiële verordening en uitvoeringsregels en ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Het college van Burgemeester en Wethouders 2026 - 2030

Jan Hamming **burgemeester**

- Openbare orde en veiligheid
- Handhaving
- Bestuurlijke organisatie
- Voorzitter Dagelijks Bestuur PACT Zaandam-Oost
- Onderzoek en statistiek
- Communicatie

Marianne de Boer **wethouder**

- 1e locoburgemeester
- (Specialistische) Jeugdhulp
- Onderwijs
- Sport
- Evenementen
- Monumenten en erfgoed
- Dorpenvisie
- Bestuurlijke toekomst
- Afval en grondstoffenplan
- Mobiliteit en parkeren
- Personeel en organisatie
- Dorpswethouder Assendelft & Westzaan

Rob Karst **wethouder**

- Lokale economie (o.a. bedrijven-terreinen, ondernemersklimaat)
- Netcongestie
- Zaanse Schans
- Wmo
- Buurthuizen
- Armoede en schuldhulpverlening
- Werken in de wijk
- Dorpswethouder Krommenie

Harrie van der Laan **wethouder**

- Ruimtelijke ontwikkeling
- Gebiedsontwikkeling
- Wonen
- Wonen en zorg
- Grondzaken en vastgoed
- Sport BVO
- Vluchtelingenopvang
- Dienstverlening
- Facilitaire zaken
- Dorpswethouder Koog aan de Zaan

Stephanie Onclin **wethouder**

- Financiën
- Inkoop
- Zorg & veiligheid
- Regionale economie (o.a. arbeidsmarkt en toekomstbestendige kenniseconomie)
- Toerisme en streekmarketing
- 380 kV
- Public Affairs
- Verbonden partijen
- Dorpswethouder Wormerveer

Saskia Groenewoud **wethouder**

- Milieu (incl. Omgevingsdienst, lucht- en waterkwaliteit)
- Duurzaamheid
- Energietransitie
- Klimaatadaptatie
- Circulaire economie
- Kunst en cultuur
- Juridische zaken
- ICT
- Wijkwethouder Zaandam-West, Oude Haven en Nieuw-West

Erdoğan Şahin **wethouder**

- Openbare ruimte
- Inwonersparticipatie
- Actief burgerschap
- Diversiteit en inclusie
- Pact Zaandam-Oost
- Wijkwethouder Zaandam-Oost, Zaandam-Zuid en Zaandam-Noord

Julie van 't Veer **wethouder**

- Natuur, landschap en recreatie
- Buitengebied
- Poldervisie Assendelft en Westzaan
- Dierenwelzijn
- Werk, inkomen en inburgering
- Bestuurlijke verkenningen
- Dorpswethouder Westknolendam en Zaandijk

gemeente Zaanstad

Stadhuisplein 100,
1506 MZ Zaandam

Postbus 2000,
1500 GA Zaandam

T14 075
www.zaanstad.nl